

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9001-2,3

Vol. LXXX Kaina 30 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, RUGPJŪTIS — AUGUST 15, 1986

Nr. 159

LKB Kronika Nr. 70

Žinios iš vyskupijų

(Bus daugiau)

Šiauliai. 1985 m. rugpjūčio 28 d. Šiaulių raj. Švietimo skyriaus metodistas Jonas Jurevičius buvo pakviestas pas Švietimo skyriaus vedėją Krūmą. Vedėjas paklausė J. Jurevičiaus, ar buvęs per kamyno Orkičiaus laidotuves bažnyčioje. Metodistui paaiškino, kad keliomis minutėmis buvo užėjęs (iš darbo išėjo) leidus tiesioginei viršininkei, vedėjas pagrasino atleisti jį iš darbo už tariamą pravyktį. Tai seniai reikėjo padaryti vien tik dėl jo kelio Mečislovo Jurevičiaus. Po kelių dienų J. Jurevičius buvo vėl iškveistas pas vedėją. Čia jo laukė rajono profesajungos k-to pirm. Dirvonkienė. Švietimo skyriaus direktoriui Mečvienė ir kt. Jurevičiui buvo pranešta, kad čia jam ne vieta dirbti ir rajono partijos sekretorės Abkaitės įstajimų sekretorės iš einamų pareigų. Vedėjas Krūmas reikalavo, kad pakviestas parasytų pareiškimą savo noru atsisakęs pareigų, kitaip jį darba knygelę bus įrašyta atitinkamas straipsnis, ir jis neįgaus darbo. Tai pas metodistas J. Jurevičius, išdirbęs Švietimo skyriuje 17 m., apdovano-
tas LTSR Švietimo pirmūno ženkluku ir garbės raštus buvo priverstas palikti darbą. Šiuo metu jis dirbo Ginkūnų aštuonmetėje mokykloje eiliniu mokytoju.

Inga Zvingevič. Mokytojas barė zvingevič. Kam keletą kartų buvo nuėjusi į bažnyčią ir kleboniją. Reikalavo pažado, kad tokie nusikaltimai daugiau nepamokės. Mokytojas atsargiai mokėsi uniformą, tikrindamas, ar ant kaklo nėra religinio medalijono. Spalio 24 d. Kalinina ir kitos mokytojos tardė I. Zvingevič, kiek kartų buvusi bažnyčioje ir klebonijoje. Inga į klasę grįžo verkdamas. Tikintys mokiniai guodė ją ir skatino neišsigausti baiginimui. Po pamokų Ingos auklėtoja Kvaksienė, mokytojai Kalinina ir Kadžiulis nuvežė mokinę į namus ir privertė jos motiną parašyti pasiaiškinimą dėl dukros „nusikaltimų“. Motina įpareigojo kasdien iš mokyklos Inga vestis tiesiai į namus, kad tik ji nebesidraugautų su tikinčiais draugais.

Tos pačios mokyklos šeštos klasės mokinį Dainių Matijošų, kuris yra tikintis ir todėl liovėsi nešioti pionieriaus kaklaraštį, barė direktorė Grigaitienė, mokytojos — Kalinina, Lapėnienė ir kitos. Lapėnienė nusivedė Dainių į klasę ir užrašė jam sklaraištį. Kažkas jau buvo įskundęs, kad spalio 20 d. kaimyninėje Želvos parapijoje per atlaidus berniukas patarnavo šv. Mišioms, todėl mokytojos šaipėsi: „Matyt, mažai moksleši, kad šiandien parkerį pamiršai...“

Lietuvi, atsimink, kad:

kun. AIF. SVARINSKAS
kun. S. TAMKEVICIUS
kun. J. MATULIONIS
doc. V. SKUODIS
V. PETKUS
J. BIELIAUSKIENĖ
J. DAMBRAUSKAS
B. GAJAUSKAS
G. IEŠMANTAS
R. LAPŠIANTIS
R. ŽEMAITIS
P. PASČALŪNAS
J. SACELIŪNAS

ir kiti neša nelaisvės pančius, kad tu galėtum laisvai gyventi ir tikėti!

(Pabaiga)

(Ryt pradėsime „Aušros“ Nr. 49(89). Red.)

Gerėja santykiai su kaimyne Meksika

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas turėjo ilgą pasitarimą su besilankančiu Meksikos prezidentu Miguel de la Madrid. Abu pasakė reporteriams, kad kaimynų santykiai yra kuo geriausi. Meksikos prezidentas pažadėjo sustiprinti kovą prieš narkotikų pirklius. Kova bus išplėsta bendromis jėgomis. Meksika džiaugiasi, kad Amerikoje sustiprinta kova prieš narkotikų vartotojus, pasakė de la Madrid.

Amerika atšaukia šešerius metus trukusį draudimą įvežti iš Meksikos tunos žuvį ir jos produktus. Reaganas pabrėžė, kad embargo atšaukimas yra stiprėjančių ryšių simbolis. Prasideda abiejų šalių derybų dėl prekybos ir investicijų, kurias Meksikos vyriausybė žada palengvinti, atsaukti įvairius sąvaržymus.

Nuomonės išsiskyrė, kai buvo kalbama apie JAV politiką Centrinėje Amerikoje.

ypač bandymai nuversti Nikaragvos vyriausybę. Šiuo klausimu buvo mažai kalbama, skelbta Baltųjų Rūmų spaudos ryšininkai.

Salvadoro derybos

San Salvador. — Salvadoro vyriausybė sutiko su kairiųjų sukilėlių siūlymu susitikti ateinančią trečiadienį Meksikoje ir pradėti taikos derybas. Po to derybos būtų tęsiamos Salvadore. Civilinis karas Salvadore pareikalavo 50,000 gyvybių, padarė valstybinės daug nuostolių. Ligšiolinės abiejų pusių derybos 1984 m., katalikų Bažnyčia tarpininkaujant, nedavė vaisių, karo veiksmams vykdė toliau, tačiau ne taip intensyviai, kaip anksčiau.

— Po kelių savaitių sausros, šiltų, saulėtų dienų Montanoje, Oregone, Washingtono valstijoje ir Idaho prasidėjo miškų gaisrai, kilę nuo žaibų. Jau išdegti 375,000 akrų miško.

Senate vyksta karšti debatai dėl dviejų kontroversinių klausimų: dėl paramos Nikaragvos sandinistų priešinkams ir dėl ekonominių sankcijų Pietų Afrikos vyriausybei. Senato vadai susitarė neleisti debatuose filibusterio taktikos. Nuotraukoje senatoriai: Mack Mattingly, Bob Dole, daugumos vadas, James Sasser ir Robert Byrd, mažumos vadas.

Tamilai pradės derybas su valdžia

St. Johns. — Kanadoje pasirodė pirmieji „laivų žmonės“, kurie puikiai žinomi Pietryčių Azijoje, kur savo namus palieka komunizmo prispausti vietnamiečiai ar kambodiečiai. Į Kanadą kaimynai, privačių laivų atplaukė grupė tamilų iš tolimosios Sri Lankos, buvusios Ceilono. Miglotoje jūroje kanadiečiai žvejai pastebėjo žmonių pilnas dvi gelbėjimo valtis, kuriose buvo 141 vyras, 4 moterys ir 5 vaikai. Visi buvo pavargę, sušalę, tačiau sveiki.

Sri Lankos vyriausybė rugpjūčio 16 d. pradeda naujas derybas su savo tamilų mažumos atstovais. Tamilai yra skirtingi nuo Sri Lankos daugumą sudarančių singalų. Šie yra budistai, o tamilai — hindai, kilę iš Indijos. Singalai laiko tamilus žemesne rase. Radikalai singalai niekuomet reikalauja prezidentą Junus Jayewardene, kad jis eina su tamilais į derybas ir su jais gais plačias autonominės teisės šiaurinėje ir rytinėje šalies provincijose, kur planuojama įsteigti devynias tamilų apygardas su plačiomis savivaldos teisėmis.

Komentatoriai lygina padėtį Sri Lankoje su Šiaurinės Airijos ar Kipro salos padėtimi. Airijos protestantai nesutinka jungtis su katalikiška Airija, nors susijungimo šalininkai seniai veda kruviną kovą. Graikams Kipro saloje nepakeliami su turkais ir ten tik Jungtinių Tautų išikišimas kiek sustabdė kraujo praliejimą. Išikišo ir kaimyninė Turkija, atsiuntusi kariuomenę saugoti turkų nuo graikų.

Nuosaukesnė Sri Lankos tamilų organizacija, Jungtinis išsivadavimo frontas, sutiko vykti į derybas su valdžia, tačiau kai kurių partizanų grupių vadai deryboms nepriartina ir žada jas sutrukdyti. Sri Lanka yra sala netoli Indijos pietinio iškyšulio, gyventojų valstybė turi 16,3 mil. Kalbos yra dvi: sinhala ir tamil, be to, daug kas moka anglų kalbą. Iš gyventojų apie 2,6 mil. yra tamilai, kurių nemaža dalis mano, kad jie turėtų turėti savo nepriklausomą valstybę. Teroro veiksmų, bombos, padegimai kainavo valstybei daug

kančių ir nuostolių. Smurto veiksmams vis didėja. Nuo augančių tamilų partizanų, vadinamųjų „tigru“ skaičius. Spėjama, kad šiuo metu apie 10,000 tamilų yra ginkluoti ir pasiruošę mirti už savo tautos. Vietiniais tamilų kovotojams pusiau slapta padeda Indijos tamilai, gyvenant pietinėje Indijoje. Čia yra karių apmokymo stovyklos. Indijos Nadu provincija kartais net neklauso savo centrinės vyriausybės New Delhi, jei klausimas liečia neutralumą Sri Lankos reikaluose. Premjeras Rajiv Gandhi pagrasino, kad jei Indijos tamilai nesiliaus suinteresuota parama Sri Lankos tamilams ir nesutiks su dabar planuojamam Sri Lankos derybomis, jis juos visus išstems. Tegul jie važiuoja į Sri Lanką, pasakė Gandhi, išreiškęs viltį, kad derybos bus sraiskios ir užbaigs civilinį Sri Lankos karą.

Suėmė ponios Reagan tarnaitė

Washingtonas. — Ponios Nancy Reagan asmeninė tarnaitė, 45 metų amžiaus, Paragvajuje gimusi Anita Castelo, dirbusi Baltuosiuose Rūmuose nuo 1981 m. buvo suimta ir pakaltinta, kad ji padėjo nelegaliai eksportuoti amuniciją. Slaptoji tarnyba aiškina įvykį. Spauda rašo, kad ji su vienu Paragvajaus laivo kapitonu apsilankė keliose ginklų parduotuvėse Virginijoje ir supirko liepos 24 ir rugpjūčio 4 nemažus kiekius šovinių, kurie turėjo keliauti į Paragvajų. Amunicija buvo atimta. Kvotos pareigūnai sako, kad moteris sutiko būti vertėja ginklų parduotuvėse ir sakėsi nežinojusi, kad tie pirkiniai lauko įstatymus. Ji labai pergyvena šį įvykį ir nusiminusi, kad Baltieji Rūmai ją laikinai paleido iš darbo, kol ji uždirbdavo 17-340 dol. per metus. Ji ne tik dirbdavo Baltuosiuose Rūmuose, bet ir važinėdavo su prezidento žmona į užsienius.

— Kuba paskelbė, kad politinis pabėgėlis suteiktas JAV kapitonui kubietui, kuris pabėgė iš JAV kariuomenės Vakarų Vokietijoje.

Paminėjo gėdos sienos sukaktį

Berlynas. — Berlyno sienos pastatymo 25 metų sukaktis buvo paminėta abiejose sienos pusėse. Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Kohl pasakė, kad siena yra paminklas nežmoniškumui. Jis toliau palaikysias dialogą su Rytų Vokietija, tačiau siena, spygliuotos vielos ir įsakymas saudyti į bėgančius turėtų būti panaikinti. Reikėtų palengvinti keliones tarp abiejų Vokietijos dalių ir padidinti pasiekimą informacijos.

Rytų pusėje įvyko „džiaugsmo šventė“. Buvo kariuomenės paradas, dėl kurio protestus išreiškė trys Vakarų sąjungininkai: Amerika, Prancūzija ir Britanija. Parada Berlyne draudžiami pokarnės demiliterizavimo sutarties, kurios Rytų Vokietija nesilaiko.

Rytų Vokietijos komunistų partijos vadas Honeckeris gyrėsi, kad ta 13 pėdų aukščio siena išgelbėjo taiką vokiečiams ir kitiems europiečiams. Sieną išgelbėjo laisvę ir sudarė sąlygas ekonomijai žydėjimui, kalbėjo komunistai. Už partijos didelis vyras, kuris sieną vadino „anti-fašistiniu apsaugos kuoru“.

Prieš sienos pastatymą į Vakarų pabėgė 2,7 mil. rytų zonos vokiečių. Pirmomis 1961 m. rugpjūčio mėn. dienomis į Vakarų Berlyną pasitraukė 47,000 vokiečių. Sieną pastačius per visą 870 mylių ilgį pasienį dar 39,000 pabėgė į Vakarų Vokietiją, tačiau 184 buvo nušauti rytų pasienio sargybinių ar žuvo nuo minų sprogimo. Apie 3,000 buvo pagauti pasienyje. Šiomet sieną perlijo tik 59 vokiečiai.

Vatikane popiežius Jonas Paulius II turėjo audienciją su vokiečiais turistais. Jis ragino visus melstis už žuvusius ir nukentėjusius ir jų šeimas, melstis už susitaikymą, už taiką ir teisingumą.

Pasitarimai dėl ginklų kontrolės

Washingtonas. — Grįžę iš nusiginklavimo derybų Maskvoje JAV pareigūnai pranešė administracijai, kad pasitarimai dėl ginklų kontrolės buvo rimi ir įtempti. Kalbėta apie 1972 m. antibalistinių raketų

M. Kuropas rašo: „Kas jau per daug...“

Jersey City. — „The Ukrainian Weekly“ rugpjūčio 10 d. numeryje turi savo nuolatinio bendradarbio Myron B. Kuropas straipsnį: „Zu viel ist zu viel“. Autorius paaiškina, kad tai Austrijos žydų posakis: „Zu viel ist zu viel, aber fuer sie, zu viel ist nicht genug“. (Per daug yra per daug, tačiau jiems per daug nėra gana“.)

Šitą posakį autorius prisiminė perskaitęs „The Washington Post“ laikraštį Jack Anderson ir Dale Van Atta kolumną, kur rašoma apie Liną Kojelį, Baltųjų Rūmų viešųjų ryšių įstajigos direktorių, buvusį Reagano administracijos etninę ryšių direktorių. Minėti žurnalistas rašo: „Jokia administracija tiek nebاندė pataikauti žydų bendruomenėi, kiek Ronaldo Reagano, — ir su mažesniu pasisekimu. Kiekvienąsyk, kai Baltieji Rūmai bando reikalus pataisyti, atrodo, padaro kokią klaidą ir rezultate santykių tarp administracijos ir žydų vadų Amerikoje dabar yra pačiame dugne“.

Toliau autorius cituoja kolumnistus, kurie sako, kad žydų jautrumą paskutiniu metu pažeidė Baltųjų Rūmų ryšių su žydais įstajigos pažeminimas. Kai kurių žydų akyse blogiausia yra tai, kad žydų reikalų vadovas Max Green yra Lino Kojelio, Amerikos lietuvių, kuris užgavo žydų vadovybę, pavaldinys.

Toliau M. Kuropas rašo: „Aš išsigandau! Linas Kojelis užgavo žydų vadus? Neįmanoma! Ne Linas Kojelis! Aš pažįstu poną Kojelį. Jis yra diplomatas, švelnus, tyliai kalbantis, nuosaikus, rašo autorius.“

Toliau skaitydamas autorius atradęs, kad tikras kaltininkas straipsnyje yra ne Kojelis, bet Baltųjų Rūmų komunikacijų direktorius Patrick Buchanan, kuris viešai yra pasmerkęs vadinamųjų nacių koma nusikaltėlių persekiojimą. Kolumnistų Anderson ir Van Atta šaltiniai teigia, kad tai buvęs Buchanan, kuris nutarė sumenkinti žydų ryšių įstajigą ir iškelti ryšių su kitomis etninėmis grupėmis.

M. Kuropas klausia, kur čia įveltas Kojelis? Atsakymas pasirodęs paskutiniame laikraščiio straipsnyje skyrėje: „Sutikę vis didėjančią Kojelio įtaką Baltuosiuose Rūmuose, žydų vadai nusimė. Nėra žydų įrodymų, kad pats Kojelis būtų antisemitas, tačiau jis parūpino priėjimą prie pačių aukščiausių administracijos sluoksnių Rytų Europos pabėgėlių grupėms, kurios yra suteptos antisemitizmu“. Ponai Anderson ir Van Atta net nepaminėjo, kurios Rytų Europos „pabėgėlių grupės“ yra „suteptos“, kas jos tokios. Tai tos pačios „pabėgėlių grupės“, apie kurias Pasaulio Žydų Kongre-

sas sako, kad jos „suteptos“. Tai estai, latviai, lietuviai ir, žinoma, ukrainiečiai. Man rodos, kad jau atėjo laikas sustatyti viską į perspektyvą, kuri liečia Amerikos žydų bendruomenę ir jos privilegijuotą padėtį Baltuosiuose Rūmuose, rašo M. Kuropas. Autorius toliau cituoja Devid Silverberg'o „Jewish Monthly“ žurnale straipsnį 1984 m. vasario mėn. numeryje. „Žydų siekimas visada buvo „priėjimas“. Ar tai būtų Estera, šnibzdanti ir Ahaseuro'o ausi, ar Eddie Jacobson, raginantis sadio buvusį galanterijos krautuvės partnerį Harry Trumaną, pripažinti naują paskelbtą Izraelio valstybę. Priėjimas prie aukščiausios vadovybės visada buvo svarbiausias dalykas žydų išlikimui.

Roosevelto laikais ir Trumano administracijoje „žydų portfelis“ buvo David Niles rankose. Prie Eisenhowerio jis perėjo pas Maxwell Rabb. Prezidentas Kennedy turėjo Myer Feldman ir prie LBJ ta garbė teko patarėjui Harry McPherson. Nixono administracija turėjo Leonard Garment, o Fordas paskyrė David Lissy. Prezidentas Carteris pasirinko Mark Siegel, rašo Kuropas.

Reagano Baltieji Rūmai panaikino specialią asistentų europiečių etninėmis reikalams. Žydų ryšių pozicija, iš kitos pusės, buvo pakelta ir specialaus asistento pozicija ir paskirtas Marshall Breger. Vėliau ryšių įstajiga buvo perorganizuota, Breger buvo paaugštintas, o Linas Kojelis tapo specialiu asistentu ir ryšių reikalų direktorium. Max Green buvo paskirtas žydų reikalams. Mona Cheren buvo paskirta europiečių etnikų įstajigon. Abu jie — Amerikos žydai. Tai reikš, kad 6 mil. Amerikos žydų ir apie 40 mil. Europos etnikų turi du Amerikos žydus, kaip ryšių valdininkus. Man rodos, kaip mažus mums grupės to yra per daug. Tačiau, kaip atrodo, kitiems to dar negana, rašo autorius.

M. Kuropas pabrėžia, kad jam ypač nepatinka kai kurių Amerikos žydų bandymas užkirsti kelią kitoms mažumoms į Baltuosius Rūmus. Jam nepatinka frazė „pabėgėlių grupės“ ir „suteptos antisemitizmo“. Daugumas mūsų yra gimę Amerikoje ir mūsų organizacijos čia veikia įsteigtos daugelį metų, prieš daugelį žydų organizacijų. Mums visai netinka „pabėgėlių“ etiketė. Pagal FBI, keturi iš septynių vidinio teroro veiksmų Amerikoje 1985 m. gali būti atsekti į žydų ekstremistų pėdsakus. Tai tačiau nereikia, kad mes galime visus žydus vadinti „sutepti terorizmo“, rašo Kuropas, baigdamas straipsnį: „Genug ist genug“.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 15 d.: Žolinijų šventė. Tarcizius, Limbanija, Utenis, Rugilė.
Rugpjūčio 16 d.: Rokas, Serena, Butvydas, Alvita.

ORAS

Saulė teka 5:57, leidžiasi 7:52.

Debesuota, su pragiedruoliais, gali lyti. Temperatūra dieną 80 l., naktį 65 l.

SPORTO APŽVALGA

ŠALFAS PRANEŠA

1986 m. Š. A. PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

1986 m. Š. A. Pabaltiečių ir lietuvių šaudymo pirmenybės vyko Kanados latviai, Kanados latvių šaudykloje „Berzaine“, apie 40 mylių į šiaurę nuo Toronto, Ont.

Rugsėjo 13 d., šeštadienį, vyks smulkaus kalibro šautuvų varžybos: Angliškas mačas (English match), Neapribotas šautuvas (Free rifle) ir Sportinis šautuvas (Sporting rifle). Pradžią — 9 val. ryto. Registracija nuo 8 val. ryto.

Taipogi rugsėjo 13 d., bus pravesta medžioklinių šautuvų varžybos (trap Shooting): 4 x 25 taikinių iš 16 yd; 2 x 25 taikiniai dvigubi (Doubles) ir 2 x 25 taikiniai handikapo (Handicap). Pradžią — 10 val. ryto. Registracija nuo 9 val. ryto.

Rugsėjo 20 d., šeštadienį, vyks pistoletų varžybos: Standartinis pistoletas (Standard Pistol), Neapribotas pistoletas (Free pistol) ir Centrinio sprogiškio pistoletas (Centre Fire Pistol). Pradžią — 9 val. ryto. Registracija nuo 8 val. ryto.

Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių varžybų smulkaus kalibro ir pistoletų rungtyse. Medžioklinių šautuvų varžybos bus tik pabaltiečių pirmenybės, kadangi lietuvių pirmenybės jau įvyko š.m. gegužės 3 d. Hamiltone.

Dalyvių registracija visoms rungtims atliekama varžybų

dieną. Smulkias informacijas teikia ŠALFAS-gos Šaudymo komiteto vadovas Balys Savickas, 340 Dixon Rd. # 2004, Weston, Ont. M9R 1T1. Telf. (416) — 244-2267. Susidomėję kreipkitės į Savicką!

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų šaudytojams. Dalyvių skaičius neapribotas.

1986 m. Š. Amerikos Lietuvių Golfo Pirmenybės

1986 m. Š. A. Lietuvių individualinės ir tarpvietinės golfo pirmenybės įvyks rugpjūčio 30-31 d., Georgetown Golf & Country Club, Georgetown, Ont. Vykdo — Toronto Lietuvių Golfo klubas. Smulkios informacijos pranešta visiems golfa kultivuojantiems klubams. Golfa nekultivuojantieji klubai bei pavieniai žaidėjai, susidomėję šiomis varžybomis, prašomi kreiptis į pirmenybių komiteto vadovą: Danielių Laurinavičių, 15 Frank Cresc., Toronto, Ont. M6G 3K6. Tel. (416) — 656-6167.

Šachmatų pirmenybės atidėtos

Dėl susidėjusių nepalankių aplinkybių, anksčiau numatytos 1986 m. Š. Amerikos Lietuvių Šachmatų pirmenybės, turėjusios įvykti rugpjūčio 30 — rugsėjo 1 d. Toronte, yra atidėtos vėlesniam laikui. Pirmenybes turėjo vykdyti Toronto Lietuvių Šachmatų klubas. Apie tolimesnę šių varžybų eigą bus pranešta ŠALFAS-gos centro valdyba

Ok. Lietuvoje

TENISO VARŽYBŲ NUGALĖTOJAI

Klaipėdoje vykusios IX LTSR vasaros spartakiados teniso varžybų nugalėtojai tapo kaunietė V. Zubernytė ir klaipėdietis G. Mazonas. Pastarasis kartu su vilniečiu A. Vilkaičiu laimėjo vyrų dvejetainį turnyrą. Pajėgiausio moterų dvejetainį titulą pelnė klaipėdietė O. Paldauskaitė ir Ž. Rekašūtė. Per mišrių dvejetainių varžybų visus įveikė O. Paldauskaitė su palangiškiu A. Čiupiu.

LIETUVIS ATSTOVAUS SOVIETŲ SĄJUNGAI

Panevežietis A. Čepelė, Kaune vykusiamе Sov. Sgos jaunimo dviračių čempionate laimėjęs 128 km grupinės lenktynės, turės galimybę dalyvauti Maroke vyksiančiose pasaulio jaunimo pirmenybėse, atstovaudamas (aišku!) Sov. Sąjungai.

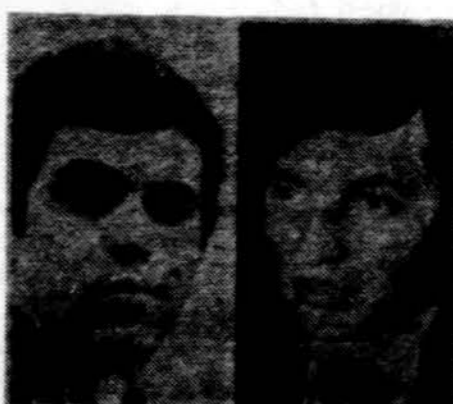
Šachmatai

VARŽYBOS DĖL PASAULIO ČEMPIONATO TĖSIASI

Pirmadienį, rugpjūčio 11 d., Londone įvyko šeštasis susitikimas tarp dabartinio pasaulio šachmatų čempiono Gario Kasparovo ir jam pernai pasaulio meistro titulą pralaimėjusio Anatolio Karpovo. Šis susitikimas, po 41 ėjimo, buvo pertrauktas ir turėjo būti tęsiamas antradienį, rugpjūčio 12 d. Antradienį, net nepradėjus

žaidimo, buvo paskelbtos lygiosios. Dabar abu žaidėjai turi po lygiai taškų: 3-3.

Žaidimo laimėtoju bus paskelbtas pirmasis laimėjęs šešias partijas, arba pirmas surinkęs 12,5 tšk. Jei varžybos pasiektų 12-12 lygyšias, laimėtojo titulą pasilaikytų dabartinis čempionas Gari Kasparovas. Abu varžovai yra pažadėję varžybų premiją — 900.000 dol. paaugoti Černobylio aukoms remti fondui.

Garis Kasparovas ir Anatolius Karpovas rungtis dėl pasaulio šachmatų čempiono titulo.

ŠACHMATAI IR SMURTAS

Šiandien šachmatai yra skaitomas protinių, kultūringų žaidimų ir beveik niekada nepasitaiko tokių dalykų, kaip futbolo aikštėse ar už jų ribų. Tačiau anksčiau ir tarp šachmatų žaidėjų visko būdavo. XIV-me šimtmetyje Prancūzijoje padidėjo nužudymų po šachmatų žaidynių. Vyriausybė buvo priversta įvesti įstatymą, kuriuo žaidėjas, rungtynių metu ar po jų, užmušęs savo priešininką apkaltinamas ne žmogžudyste, bet netyčiniu užmušimu, nes šachmatai yra teisėtas žaidėjas užsiėmimas. Viduramžiuose pralaimėjęs žaidėjas prieš-

Detroitiečiai Paulius Gražulis ir Tauras Barauskas, abu dalyvavę Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse (jaunių klasėje) Chicagoje.

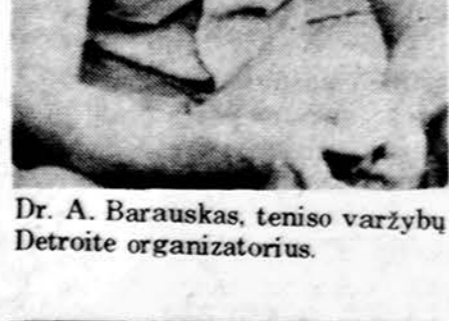
PABALTIEČIŲ LAUKO TENISAS DETROITE

Gal 25-rius metus Chicago C.V. jo nepakeičia... Bet tiek

buvo lietuvių lauko teniso Meka. Čia kasmet vyko įvairūs lietuvių turnyrai, pirmenybės, pabaltiečių varžybos, komandinės varžybos, vyrų ir mišrūs dvejetainiai. Čia daugiau kaip prieš 10 metų buvo įsteigtas lietuvių lauko teniso klubas, kuris vienu metu turėjo daugiau negu 100 narių. Tačiau jau trejetas metų, kaip Chicagoje ramu, jokio turnyro nėra įvykę, be keletos pasižadimų žiemos metu. Klubo valdyba nieko nenori organizuoti, nenori ir valdžios kam nors atiduoti, kuri norėtų ir galėtų bent truputį pajudėti. Atrodo, net nelaiminga, kad kitur kas nors organizuojama... Ir pagaliau dar sunkiau suprantama, kad ŠALFAS-gos lauko teniso vadovas sėdi Chicagoje, nieko neveikia, o

Vėl Stepas Solis

Dalyvių skaičius šiose varžybose buvo ne per didžiausias, bet jų buvo iš visur ir patys geriausi. Kaip jau daugelį metų lietuvių ir pabaltiečių lauko tenise karaliauja Stepas Solis, taip ir šiais metais jis nusinėšė visas pagrindines pergales: vyrų vieneto, vyrų dvejetainį ir mišrų dvejetainį. Chicago, kuri dabar jau pasirodė privačia iniciatyva, (o ne liet. teniso klubo pastangomis), su trimis žaidėjais išsivežė likusius trofėjus moterų, vyrų B ir senjorų. Tik jaunių titulas atiteko Washingtonui.

Dr. A. Barauskas, teniso varžybų Detroitie organizatorius.

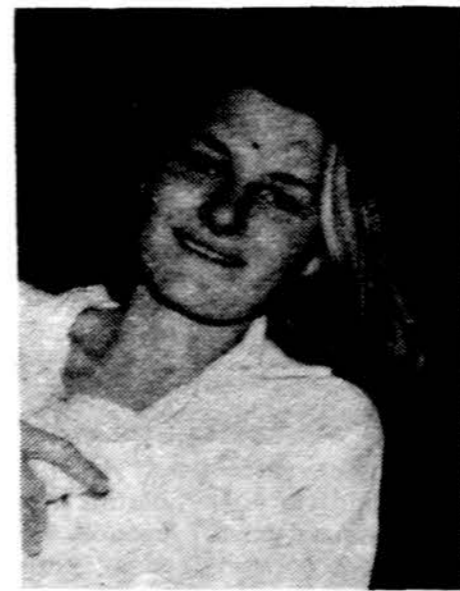
Vyrų A klasė buvo ypač stipri ir varžybos vyko dviejose grupėse. Pirmoje Solis lengvai patenka į pusfinalius, bet antrą vietą užima latvis D. Selenis, netikėtai nugalėjęs R. Grybauską iš New Yorko. Kitoje vyko įdomios ir aršios kovos tarp latvio J. Dapkio, V. Čikotos iš Washingtono ir P. Gražulio iš Detroito. Visi trys gavo po pralaimėjimą ir į pusfinalius, tik deka geresnių žaidimų santykių, pateko V. Čikotas ir J. Dapkis. Puiki kova pusfinalyje tarp Solio ir Dapkio baigėsi pirmojo pergalė 8-6, o tuo tarpu V. Čikotas lengvai įveikia latvi Selenį 8-2.

Labai gero lygio baigmė V. Čikotas, (vos 16 metų ir 6 pėdų 3 inčų ūgio), įsidrąsinęs ankra seite Soliui davė lygią kovą. Soliui atiteko pergalė 6-2, 7-6 tik deka jo patyrimo ir didesnio smūgių arsenalo.

Senjorų klasėje dalyvių nedaug, ir V. Grybauskas iš Chicago, lengvai įveikė latvių R. Vitolins ir J. Sinką, laimi pirmą vietą. Panašiai ir jaunių grupėje, kur J. Čikotas neturi lygių ir baigmėje davė pamoką R. Gilvydžiui 6-0, 6-0.

Iš „Mūsų Pastogė“

Moterų klasė buvo bene stipriausia, negu bet kada, pabaltiečių varžybose. Pirmoje pusėje J. Raziūnaitė iš Chicago turi sunkią kovą prieš latvę A. Jakobson 8-4; kitas rungtynes laimi lengvai. Kitoje pusėje pirma atsistoja jauna V. Vodopalaite iš Washingtono prieš visada kovingą ir energingą V. Vėbeliūnienę iš New Yorko. Pusfinaliuose Raziūnaitė, po įdomios kovos, įveikia Vėbeliūnienę 8-4, o Vodopalaite netikėtai lengvai susitvarko su Jakobson 8-2. Seniai matytas tokio lygio finalas buvo įtemptas ir įdomus. Trijų setų kovoje už kiekvieną tašką J. Raziūnaitės puikus servavimas ir dažnesnis puolimas prie tinklo užtikrino jai laimėjimą prieš Vodopalaite's aštirus smūgius ir kovos dvasią 6-2, 2-6, 6-3.

Judita Raziūnaitė, 1986 m. Pabaltiečių lauko teniso meistrė.

Idomūs dvejetainiai

Tiek vyrų, tiek mišrūs dvejetainiai davė lygių ir įtemptų kovų. Vyrų dvejetainis Solis ir Dapkis savo pusėje be pasipriešinimo atkeliauja į finale, bet kitoje pusėje V. ir R. Grybauskas reikėjo dviejų pratėsimų. Gal tik jų susižadimas nulėmė pergalę prieš latvius Zadwinski ir Butlevic 7-6 ir prieš jaunosios Čikotas taip pat 7-6. Baigmėje Solio smūgių įvairumas ir Dapkio užtikrintas žaidimas lėmė jiems laimėjimą prieš Grybauskus 6-3, 6-3.

Mišriuose dvejetuose Solis ir Vėbeliūnienė tik pratėsimais laimi prieš jaunus V. Čikotą ir Vodopalaite 7-6. Lygiai kaip ir V. Grybauskas su Raziūnaitė iš Chicago, nugalėję R. ir J. Grybauskus iš New Yorko 8-4, į finale patenka laimėję prieš V. Čikotą ir Vodopalaite 7-6. Finalinės varžybos, kurios žadėjo įdomią ir lygią kovą, nebeįvyko dėl lietaus. Soliui ir Vėbeliūnienėi buvo pripažintos pirmosios vietos, nes pirmame rate jie jau buvo laimėję prieš V. Grybauską ir Raziūnaitę 8-5.

Po trofėjų įteikimo, kalbų ir vaišių pas p.p. Barauskus visi nutarė vėl susitikti lietuvių pirmenybėse, kurios įvyks rugpjūčio 30-31 d. Waterloo mieste netoli Toronto. Tų varžybų vyr. organizatorius taip pat yra dr. A. Barauskas, kuris priima registraciją.

V.G.

SUSIRŪPINIMAS SPORTININKAIS

Britų daktaras John Davies pareiškė, kad didėjantis hormonų vartojimas tarp sportininkų sukelia pavojų vaikų gydymui, kurie kenčia augimo trukdymus. „Laikas, kad tarptautinės sporto organizacijos augimo hormonų (HGH) patalpintų uždraustų vaistų sąrašą. Yra atsiradusi juoda rinka ir ne tik hormonai brangiai kaštuoja, bet juos sunkiau gauti. Grynai medicinos tikslams jų atsargos labai mažos“, sako daktaras Davies. Šitie hormonai gaunami iš mirusių žmonių smegenų ir dėl aukštos kainos dažnai patenka į klaidingas rankas. Mes pasiekėme chemiško atletų erą“. Tarp tautinės sporto organizacijos iki šiol hormonų nėra uždraudusios, nes jų vartojimas sunkiai įrodomas.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Second class postage paid at Chicago, Ill. Subscription Rates: \$53.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$53.00. Foreign countries \$53.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atzymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Užsienyje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kitur — Amerikoje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Savaitinis (šeštad. pried.)	\$30.00 \$19.00 —

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30—4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už akcibimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišiumčiamos gavus prašymą.

Pesimistas yra asmuo, kuris serga jūros liga per visą gyvenimo kelionę. Anon. Tie, kurie mano, kad pinigai daro viską, pasiryžę patys viską padaryti už pinigus. Buast

DR. KENNETH J. YERKES

DANTŲ GYDYTOJAS
Pensininkams nuolaida
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Chicago, Illinois 60629
Tel. 925-8288
Valandos pagal susitarimą

DR. VIJAY BAJAJ

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Agliaži nuimami ofise)
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veiklia 24 val.)
Val: pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 31st Street
Tel. — 476-2400
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 1-7; antr. ir penkt. 10-4; šešt. 10-2 val.

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — 233-8553
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3921 W. 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusiu vėnu ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road, Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą:
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus.

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
TRADE CENTER BUILDING
9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills
(Ant 95th St. 1 blokas į rytus nuo Roberts Rd.)
Tel. 598-8101 Val. pagal susitarimą

DR. WALTER J. KIRSTUK

Lietuvius gydytojas
3925 West 59th Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-3 val. popiet ir 5-7 val. vak.
Treč. ir šešt. uždaryta

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Naujas tel. 5 val. vak.
išskyrus treč. šešt. 12 iki 4 val. popiet

DANTŲ GYDYTOJOS

DR. IRENA KYRAS
PROSTHODONTICS — karūnėlės, titeliai, plokštelės ir bendroji praktika.
DR. LAURA KYRAS
2659 W. 59 St. Chicago
Tel. 476-2112
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS

KŪDKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Ofiso tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio ofisa perėmė

DR. S. LAI
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 11-2

Ofs. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAZEKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4, 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.
Tel. 436-7700

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

F.A.C.C.
KARDIOLOGAS
Sirdies ligos
6132 S. Kedzie Ave., Chicago
Valandos pagal susitarimą

Namu 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS —
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Tel. 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREKIS

DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio ofisa perėmė

T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA

Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
10522 S. Cicero St., Oak Lawn, Ill.
Tel.: 636-2992
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBITIS

INKSTŲ PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val: antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p.
Sešt. pagal susitarimą
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

Edmundas Vižinas, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (Prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772

DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6; šeštadieniais pagal susitarimą

VIENYBĖS, VIENYBĖS

Kartais tokie šauksmai prilyti, kartais jie vėl garsiau suskamba ir dažnai taip įkyri, kad norisi užsikimšti ausis, pabėgti, užsidaryti savo kambarį ir nebegirdėti nieko nei apie tas visas vienybes, nei aplamai apie tą visą mūsų politinės veiklos makalynę, kurioje miname molį nuo pačios mūsų išeivijos pradžių. Ir iš tikrųjų tur būt nebesusi-gaudom, ko mes pagaliau norim? Keista yra dar ir tai, kad mūsų veiklą stebinti sveti-moji aplinka mus laiko kaip tik tos vienybės pavyzdžiais. „Kad mes tokie vieningi būtu-mėm kaip jūs“ — ne kartą teko girdėti ir iš mums ne vi-suomet per daug draugiškai nusiteikusių mūsų pietų kaimynų lenkų.

Sunku būtų tą mūsų vienin-gumo ar nevieningumo padėti aptarti, nes tikrai nelengva suprasti, kokia ta vienybė turėtų būti, kurios mes taip at-kakliai jau daugiau kaip ketu-riadesimt metų ieškom ir vis nerandam. Argi taip jau vie-ningi mes ir esam? Man atrodo, kad tos vienybės kartais yra net per daug. Gal geriau būtų, kad nuomonių išsisky-rimas mūsų visuomenėje būtų ryškesnis ir gal daugiau prin-cipinis, nes dabar tie visi tarpusavio „pasibadymai“ daugiausiai vyksta tik dėl menkniekių, asmeniškų vienas kito atžvilgiu nusi-tekimo, tik dėl paprasto lie-zūvio palaidumo, kai vienas kur nors ką nors „lepteli“ vie-naip, tai kitas būtinai turi jau iš peties „ploti“ kitaip. Dėl tokių „leptelėjimų“ dažniausiai ir tampomės. Juk mes labai aiškiai ir nedviprasmiškai sutariame dėl savo pagrindinių tikslų: visi labai vienin-gai siekiame pavergti Lietu-vai laisvės ir valstybinės nepriklausomybės ir taip pat vieningai bandome išlaikyti lietuvių. Ar kas nors kada nors iš mūsų teigė, kad vieno kurio nors iš tų dviejų tikslų arba abiejų mums nereikia? Rodos iki šiol išeivijoje taip nesakė dar nė vienas lietuvis.

(Čia nekaltu apie tuos jau beveik visų užmirštus bim-bininkus, laisvininkus ir kitus komunizmo propagandistų su-vedžiotus avinėlius, kurių rausvos giesmelės jau seniai nieko nebereiškia). O kad tų dviejų pagrindinių tikslų siek-dami ar tik retkarčiais, ar dažniau išsiskiriam dėl prie-monių, būdų, kelių bei kryp-čių, tai reikalus tik pataisom. Man atrodo, kad geriau būtų, kad mes dėl to dar labiau iš-siskirtumėm ir dar radikaliau tuos klausimus viešai svarstytumėm, nes tokiu būdu gal surastumėm ir geresnių kelių, ir paveikesnių priemonių, kurių mes dar vis labai stoko-jam.

Klauskime vienas kito, kas būtų atsikėjęs jeigu mes vienin-gai būtumėm laikęsi iš kažkur „aukščiau“ nutiesto kelio dėl bendravimo su okupuotos Lietuvos lietuviais. Daugelis iš mūsų gal nė giminėms laišku nebūtų rašę. Tačiau stipri, aiški ir viešai bei drąsiai reiškia-ma kita nuomonė visą tą kelį pasuko kita ir, kaip dabar matom, labai naudinga kryptimi mums ir okupuotai Lietu-vai. Nors dėl tos krypties ir labai aštriais ragsais pasibadėm, tačiau dabar matom, kad net ir tie prieš penkiolika metų buvę aršūs badytojai daug uoliau tuo keliu eina negu tą kelį siūliusieji ir tada buvę pasmerkti. Nors to laiko-tarpio atrūgų dar ir pasitaiko, tačiau tai yra daugiau dėl asmeniškų išskaidymų arba noro „susidoroti“ su tais, kurių eilutės sagos nepatinka, negu dėl paties principo. Ir tarp purkštujančiųjų dau-giausiai beliko tik tie, kurie to-kią laikysena dar vis tebenori atpirtki didesnes ano meto savo nuodėmes, kai vieni iš jų šen bei ten tai rausvu, tai rus-vu balsu per garsiai buvo

užgiedoję, arba nuraminti sąžines dėl nutautusių savo vaikų, kai tuo karu su „bend-radarbiais“ užsiėmė, pristigo laiko šeimos lietuviškam auklėjimu. Atsimenam, kaip gailiai tad mes aimanavom dėl vienybės stokos ir dabar matom, kad verkta buvo be reikalo.

Tokia tema čia kalbėti užo-miną davė ir viena kita tos „vienybės sąsarelė“, nuriudėju-si per mūsų skruostus, artė-jant Vienos konferencijai, kurioje vėl bus svarstomi keli Helsinkio susitarimų vyk-dymo peržiūros klausimai ir kurio metu savo balsą kelti ruošiasi ir lietuviškoji išeivija. Kaip anksčiau tokiais atve-jais, taip ir dabar Vienoje veikti ruošiasi Pasaulio Lietu-vių Bendruomenės vadovybė ir VLIKas. Abu šie mūsų veiksniai turi ir medžiagos, ir pajėgių žmonių jai paruošti, ir galimybių tai medžiagai reikiamoje vietoje ir reikiamu laiku atitinkamiems konferen-cijos dalyviams įteikti. PLB ir VLIKO santykiavimo praeitį žinodami, mes jaučiame, kad ir šiuo atveju vyksta šio-kios tokios varžybos gal ne tiek dėl pačios reikalo esmės, kiek dėl mūsų visumos akių — kas išsitys daugiau nuopelnų? Čia kai kas žiūri jau ir nemažą neigiamybę. „Vienos konferencijoje mums visiems reikia kalbėti vienu balsu ir vienu vardu“ — sako tie nei-giamybę žiūrintieji susi-rūpinę tautiečiai.

Tą visą reikalą supranta PLB ir VLIKas, todėl jau net keletą kartų buvo susitikę dėl to pasitarti. Pasitarimai buvo atvirai, nuosirdūs, nuomonėm pasikeitė — logiškas, nuosaikus, rimtas. Kai kur jos sutinka, bet kai kur ir skiri-riasi. Vienos konferencijai pasirošiamieji darbai visų pabaltiečių bandomi derinti Baltų santalkos rėmuose, kurioje lietuvių išeivijai atsto-vauja VLIKas. Latviai ir es-tai nori, kad jį Santalką būtų pakviesta ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Tam pageidavimui VLIKas nesipi-rišina, todėl atrodo, kad bėdos čia neturėtų būti. Tačiau ji yra. Nors toje Santalkoje visos trys tautybės turi po tris atstovus, bet tik po vieną bal-są. Dabar tą lietuvių balsą turi VLIKas. Kaip tą balsą padalinti tarp jo ir PLB? Bendruomenės vadovybė čia bėdos nemato: skelkim tą balsą per pusę — pusę jo pri-klausys VLIKui, pusė — PLB valdybos atstovui, ir klausimas išspręstas. Vienos konferencijoje dalyvaujam vieningai. VLIKas, bent iki šiol, sako ne: Bendruomenei duota pusė balso paraly-zuosianti VLIKO veiklą. Taigi praktiškai tokiomis sąly-gomis jį Baltų santalką VLIKO priimtas PLB atstovas būtų tik bebalis stebėtojas, VLIKO nurodymų vykdytojas, ir visi PLB planai bei jų paruošimas neuėitų vėjais. Ar taip jau būtų gerai? Juk jau ne kartą ir net paskiausia-mame PLB seime buvo viešai sutarta ir paskelbta, kad PLB ir VLIKas dirba ir bendradar-biauja kaip lygūs partneriai. Šį susitarimą vykdykim, ir vienybė tuoj pat atsiras.

Tada galės nūdzūti ir dabar kai kurių veideliais pradėju-sios riedėti vienybės stokos sąsarelės. VLIKui tuo balsu su PLB valdyba dalintis nesu-tikus, kodėl paskarąjį versti tam VLIKui paklusti ir kodėl jį bausti, nes jį toje konferen-cijoje savo planą vykdydama, tikrai niekam nekludys, bet tik stiprių pečių prie to bend-ro darbo prisidės. Jeigu tos vienybės ieškotojams taip ne-gerai, tegul ne PLB valdybą kaltina, bet įtaigauja VLIKą, kad jis vykdytų savo išparei-gojimą dirbti kartu su PLB kaip lygus su lygia.

Bronius Nainys

ŠVENTIEJI IR STEBUKLAI

Šių metų „Draugo“ 55 nr. (1986.III.10) buvo apžvelgtas palaimintųjų ir šventųjų skel-bimo procedūra — tarpiniai, kurie yra būtini jos eigoje. O jų paskutinis — stebuklai, įvykę Dievo tarno užtarimu pas Die-vą.

Po Vatikano II susirinkimo, vykstant reformoms įvairiose Bažnyčios gyvenimo srityse, pasigirdo autoritetingų balsų, kad palaimintųjų ir šventųjų skelbime nebūta reikalau-jama stebuklų. Jų reikalavi-mas esąs lyg dangaus gundy-mas. Jei jau visa, kas žmogiškai reikalinga įrodyti Dievo tarno dorybių herois-kumą, šventą gyvenimą, ką patvirtina ir pripažįsta popie-zius, kam tad dar reikalauti dangaus sankcijos. Tačiau, pravedus įvairias reformas ir suprastinus palaimintųjų bei šventųjų skelbimo procedūrą, vis tik stebuklų būtinumas paliktas. Toks buvo reikala-vimas tada, kai popiežius Ur-bonas VIII ir Benediktas XIV nustatė beatifikacijos ir kano-nizacijos procedūrą.

Stebuklu yra vadinamas Dievo atliktas veiksmas, ku-ris negali atsikikti sukurtosios prigimties įprastinėje tvarkoje. Stebuklai yra moralinio, dvasinio ir fizinio pobūdžio. Žmonės, prašydami Dievo įvairių malonių per kurio nors įvairių malonių dvasios ir kū-no reikaluose. Gautosios malonės moralinio pobūdžio yra stebuklai, bet tokie beati-fikacijai ar kanonizacijai yra tik stebuklų garsas. Pvz. žmo-nas prašo Dievo tarno pagal-bos — šeimos nelaimė — pasitaisy-tų. Vyras susitvarko, meta gėrės. Malonė gauta ir tai žmonai yra stebuklas. Arba: motina prašo Dievo tarno pagalbos sūnui, metusiam tikėjimą, tapusiam ateistu, Bažnyčios priešu. Tas nelai-mingas sūnus grįžta į tikė-jimą ir motinai yra stebuklas. Bet tokie stebuklai yra mora-linio pobūdžio.

Yra ir konkretesni atvejai. Žmogus neturi darbo, buto, atsidūręs kraštutiniame skur-de. Prašo Dievo tarno pagal-bos. Per maldas netikėtai gau-na gerai apmokamą darbą, suranda patogų butą. Jam yra tikras stebuklas: Dievas jo prašymo išklauė. Yra visokių dvasinio pobūdžio ligų, kurios pagydomos prašant Dievo pagalbos per kurio Dievo tar-no užtarimą. Tai stebuklai, bet tokie beatifikacijos ir kano-nizacijos bylose nesvarstomi.

Jie neįmanomi įrodyti, patik-rinti išoriniais metodais, nes vyksta vidinėje, dvasinėje srityje. Jie konkrečiai yra neprieinami specialistams mokslininkams, jiems nepri-taikomi moksliniai metodai. Belieka fizinio pobūdžio stebuklai, nuostabūs pagi-jimai. Juos tiria specialistai medicinos žinovai, kuriuos parenka Šventųjų skelbimo kongregacija. Tokių šiandien yra apie 50. Jie yra įvairiau-sių ligų specialistai, kiek-vienas savo srityje.

Stebuklo tyrimas galimas pradėti tik tada, kai jau Dievo tarnui yra pripažintas dory-bių heroiskumas. Imamas fak-tas, kada per Dievo tarno už-tarimą yra gauta nepaprasta malonė — nuostabus pagi-jimas. Svarbiausias ir svaria-usis žodis tenka gydytojams medikams. Šių dienų medi-cinos mokslui padarius nepa-rastą pažangą, gydytojų meto-das vadinamo stebuklo tyrimo yra labai moksliskas, griežtas ir objektyvus. Todėl sakoma, kad šiais laikais gauti gydy-tojų stebuklo pripažinimą, rei-kia tikro stebuklo.

Stebuklo, priskiriamo Dievo tarnui, medžiaga Šventųjų skelbimo kongregacijai patei-kia bylos vedėjas arba vysku-pas, kuris yra pravedęs preli-minarinį tyrimą savo vyskupijos tribunole. Gautoji medžiaga pirmiausia paro-doma dviem gydytojams, specialistams, nežinomiems bylos vedėjui (kad nebūtų spaudimo, įtaigavimo). Jei jų nuomone atvejis vertas dėmo-sio, tada paskiriama penkių gydytojų komisija, vadinama „Consulta Medica“. Ji pana-doja mokslinius metodus, turi pilną sprendimo laisvę. Jos uždavinys nustatyti: 1) kad liga buvo pilnai iširta, nepagydoma; 2) kad pavarto-tos gydymo priemonės nieko nepadėjo; 3) kad pagijimas buvo staigus, visiškasis; 4) kad liga per ilgesnį laiką nesika-rtojo (vežio ligos pagijimo tiriamasis laikas yra 10 metų).

Visam tam įrodyti, reika-linga, kad bylos vedėjas pateiktų dokumentaciją, kuri ne visada lengvai gaunama. Specialistai gydytojai gali pareikalausti papildomų, paaiškinamų žinių, doku-mentų, ligos tyrimo ir gydy-tymo dokumentacijos. Būna atvejų, kad dėl dokumentų sto-paus gydytojų nuomonė yra nei-giama. Tada pats faktas lieka vien tik „stebuklų garso“ plot-mėje. Seniau Dievo tarno beatifikacijai ar kanonizacijai buvo reikalingi du stebuklai.

Šiandien pasitenkinama tik vienu, o antrojo vietoje turi būti pateikta stebuklų garso duomenys: kiek asmenų yra gavę įvairių malonių, kur jie gyvena, kokiuose kraštuose (garso visuotinumas), kada visa tai įvykę (stebuklų garso tęstinumas).

„Consulta Medica“ nesvars-to klausimo, ar ligonis be stebuklingo pagijimo būtų gyvenęs ar miręs. Būna atve-jų, kad liga, jei nebūtų stebuk-lingai pagydyta, būtų pali-kusi žymių kūno sužalojimų. Pvz. vieno ligonio mergaitės odos liga buvo apėmusi jos veidą ir jį žalojo. Be pagijimo ji būtų likusi gyva, tačiau su labai sužalotu veidu. Stebuk-las išgelbėjo tos mergaitės ne tik sveikatą, bet ir veido grožį.

Neseniai staiga miręs gy-dytojų komisijos pirmininkas Marcello Meschini, Romos Forlanini ligoninės vedėjas-di-rektorius, vienam žurnalistui apie stebuklų tyrimą yra pasak-ęs: „Šiandien medicinos pažanga yra tokia, kad vis rečiau pripažįstami pagijimai su antgamtiskumo ženklais, taigi stebuklingi. Tokia medi-cinos pažanga leidžia pilniau ir giliau pažinti bei nustaty-ti pilną pagijimą, ko nebuvo galima padaryti anksčiau. Griežtumas, objektyvumas, pasiremimas tik tais prin-cipais, kurie yra mokslo nusta-tyti, leidžia ir garantuoja, kad tokiam tyrimo nėra vietos netikrumui, abejonei ar vien tik deduktyviam metodui. Visi dirbame Dievo garbei. O Die-vas Evangelijoje ragina ieš-koti tiesos“.

Užbaigai tenka pridėti, kad gydytojų komisijai pasi-sakius, kad jiems pateiktas dokumentuotas tariamas išgi-jimas yra gamtos ir medi-cinos mokslo dėsniais neišaiš-kinamas, tolimesnis stebuklo aptarimas tenka jau teologų komisijai, kuri įvykiai jau ta-ko kitą mastą: ar ligonis tikrai šaukėsi Dievo tarno užtarimo pas Dievą, ar tikėjo dangaus pagalbos galimumu, ar gautąjį malonę priskyre tam, kurio pagalbos šaukėsi. Kai teologai randa, kad tų sąly-gų pagijime būta, tada stebuklo reikalas dar yra svarstomas dešimties kardinolų posėdyje: ar būsimas palaimintasis yra šių laikų tikintiesiems sek-tinas pavyzdys ir kokio pobū-džio. Kardinolams teigiamai pasisakius, visa tai pranešama popiežiumi, kuris lei-džia, kad jo akivaizdoje būtų perskaitytas dekretas apie stebuklo tikrumą. Tai įvykus,

Garbingasis Dievo tarnas arkiv. J. Matulaitis

beatifikacijai ar kanonizaci-jai kelias laisvas.

Po šio bendro pobūdžio stebuklo pripažinimo aprašy-mo galima paduoti datos, kaip po tokiam tyrimo nėra vietos netikrumui, abejonei ar vien tik deduktyviam metodui. Visi dirbame Dievo garbei. O Die-vas Evangelijoje ragina ieš-koti tiesos“.

Užbaigai tenka pridėti, kad gydytojų komisijai pasi-sakius, kad jiems pateiktas dokumentuotas tariamas išgi-jimas yra gamtos ir medi-cinos mokslo dėsniais neišaiš-kinamas, tolimesnis stebuklo aptarimas tenka jau teologų komisijai, kuri įvykiai jau ta-ko kitą mastą: ar ligonis tikrai šaukėsi Dievo tarno užtarimo pas Dievą, ar tikėjo dangaus pagalbos galimumu, ar gautąjį malonę priskyre tam, kurio pagalbos šaukėsi. Kai teologai randa, kad tų sąly-gų pagijime būta, tada stebuklo reikalas dar yra svarstomas dešimties kardinolų posėdyje: ar būsimas palaimintasis yra šių laikų tikintiesiems sek-tinas pavyzdys ir kokio pobū-džio. Kardinolams teigiamai pasisakius, visa tai pranešama popiežiumi, kuris lei-džia, kad jo akivaizdoje būtų perskaitytas dekretas apie stebuklo tikrumą. Tai įvykus,

Šį dekretą popiežius liepą paskelbti ir Šventųjų skel-bimo kongregacijos aktuose saugoti.

Belieka rengtis G.D.T. Jur-yko garb. Dievo tarno Jurgio Matulaičio beatifikacijai rei-kalingo stebuklo svarstymas.

Dorybių heroiskumo dekretas buvo duotas 1982.V.11 d. Pateiktą medžiagą apie tariamą stebuklų penkių gydy-tojų komisija svarstė ir teigiamai pasisakė 1986.I.15. d. Septynių teologų komisijos tei-giamas sprendimas buvo padarytas 1986.V.9 d. Dešimties kardinolų ir trijų vyskupų posėdyje 1986.VI.17 d. spren-dimas buvo teigiamas. Paga-liau 1986.VI.30 d. posėdyje pas popiežių, dalyvaujant bylos referentui kard. Maria Luigi Ciappi, Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektui kard. Pietor Palazzini, tos pat kong-regacijos sekretoriui ark. Trajanui Crisan, viesekretoi-riui Fabijonui Veraja, Tikė-jimo gynėjui Antanui Petti, bylos advokatui ir postuliatu-oriui, popiežius Jonas Pau-lius II iškilmingai nusprendė: „Yra tikras Dievo padarytas stebuklas per užtarimą garbin-gojo Dievo tarno Jurgio Matu-laičio arba Matulevičiaus...“

APŠILDYMAS VARGŠAMS

Northern Illinois Gas kom-panijos „Sharing“ programa yra įsteigta į vargą patekusie-siems padėti susimokėti apšil-dymo sąskaitas žiemos metu. Šį fondą papildė gazo kompanijos klientai, savo mėnesinėje sąskaitoje pažy-mėdami, kad fondui skiria 1 dol. ir pridėdami 1 dol. dau-giau. Fondą administruoti pavesta šalpos organizacijai Salvation Army, kuri patik-rina, kad pašalpas prašantieji tikrai yra reikalingi pagalbos. Nuo programos įvedimo 1983 m., paskirstyta virš 2 mil. dol. Tai puiki proga kiekvienam, besirūpinant savo namų apšil-dymu, prisiminti tuos, kurie to padaryti negali.

DIENAI RIEDANT VAKAROP

Praėjusių dienų nuotykių VLADAS RAMOJUS

14

Taip rašiau šešiasdešimtinų metų dekados pradžioje, kai vietinės lietuvių šalpos problema vis labiau ryškėjo, o prasivėrus geležinei uždangai, prasidėjo siuntinių siuntimas saviesiems giminėms Lietuvoje ir Sibire. Tačiau toli gražu ne visi Lietuvoje pasilikusieji ar Sibire tebesantys turėjo giminų laiminguose Vakaruose. Taip pat išliko naujas uždavi-nys rūpintis Lietuvos bažnyčiomis, žuvusiųjų partizanų šeimų nariais bei giminėmis, Sibiro tremti-niais. Ir šiuo atveju vėl reikėjo kun. Felikso Gurecko.

1961 m. kai jam buvo pavesta organizuoti plačios apimties Balfų vaju Chicagoje, apie jį „Drauge“ taip rašiau:

„Kai vėlai vakare pavargstu prie rašomosios mašinėlės ar skaitydamas knygas, žvilgtelėję į kaimyninio namo langą. Ten pamatau degančią šviesą ir tebedirbantį žmogų. Tas žmogus — tai kun. dr. Feliksas Gureckas, kuris Balfų veikėjū paprašyta sutiko būti šių metų Balfų rudeninio vajaus Chicagoje reikalų vedėju. Kiek žinau kun. dr. F. Gurecko biografiją, tinkamesnį žmogų šiam uždavi-niui įvykdyti Balfas sunkiai galėjo rasti Chicagoje, nes visas kun. dr. Gurecko gyvenimas už Lietu-vos ribų buvo ir tebėra pašvęstas šalpai ir artimo meilei.

„1957-58 metų laikotarpiu išėjo į naujus šalpos dirvonus. Pradėjo plačios apimties akcija rinkda-mas lėšas okupuotos Lietuvos bažnyčioms padėti. 1960 m. pamatė, kad ir Chicago lietuvių tarpe yra nemažai vietinio vardo, įsteigė Lietuvos Dukterų draugiją. Toji draugija šiuo metu turi 250 narių ir per metus šalpai išleidžia po 3,000 dolerių, neskaitant surinktų dovanų vargstantiems maisto produktais, drabužiais ir kitais būtiniais reikmenimis. O dar kokiam skaičiui senelių ir invalidių ši draugija pade-da išrūpinti pensijas ar valdžios pašalpas, kiek jos narės lanko lietuvius įvairiose ligoninėse, ypač į psichiatrines papuolusius, geriausiai žino tie, kurie nuolat pasijunta Lietuvos Dukterų draugijos motiniška globa.

„Šiais 1961 metais Balfų vadovybė Chicagoje sugalvojo originalų vaju: aplankyti visus lietuvių namus, rinkėjams einant nuo vieno durų prie kito. Šiam Balfų vaju vadovauti stovo neeiliniai veikėjai: Valerijonas Šimkus, Albinas Dzirvonas ir inž. Juo-zas Arštikys. Jie ir pakvietė to vajaus ratą sukti

damas, juos rinko iš austrų ir nemažą dalį lėšų išprašydavo iš Vienos katalikų kurijos. Vienoje kun. dr. F. Gurecko globoje kurį laiką buvo prisiglaudęs ir muz. Alfonso Mikulskio vadovaujamas „Ciurlionio“ ansamblis, kuris vėliau kun. F. Gurecką pakėlė į ansamblio garbės narius. Vienoje kun. F. Gureckas globojo lietuvius pabėgėlius tol, kol priartėjo raudonoji armija.

„1950 metais atvykęs į JAV ir apsistojęs Chica-goje, buvo pakviestas Balfų vajaus tam didžiam lietuvių telkinyje vedėju. Vajaus buvo vykdomas aukų dėžutėmis gatvėse. Vajaus svarbiųjų talkininkų tarpe buvo advokatas Antanas Ollis, A. Tornau, Bronius Budginas, Nora Gugienė, prelatas Balys Urba ir kiti. Vajaus pavyko ir Balfui davė 10,000 dol. pajamų. Didžioji jų dalis buvo surinkta iš amerikiečių.

„1957-58 metų laikotarpiu išėjo į naujus šalpos dirvonus. Pradėjo plačios apimties akcija rinkda-mas lėšas okupuotos Lietuvos bažnyčioms padėti. 1960 m. pamatė, kad ir Chicago lietuvių tarpe yra nemažai vietinio vardo, įsteigė Lietuvos Dukterų draugiją. Toji draugija šiuo metu turi 250 narių ir per metus šalpai išleidžia po 3,000 dolerių, neskaitant surinktų dovanų vargstantiems maisto produktais, drabužiais ir kitais būtiniais reikmenimis. O dar kokiam skaičiui senelių ir invalidių ši draugija pade-da išrūpinti pensijas ar valdžios pašalpas, kiek jos narės lanko lietuvius įvairiose ligoninėse, ypač į psichiatrines papuolusius, geriausiai žino tie, kurie nuolat pasijunta Lietuvos Dukterų draugijos motiniška globa.

„Šiais 1961 metais Balfų vadovybė Chicagoje sugalvojo originalų vaju: aplankyti visus lietuvių namus, rinkėjams einant nuo vieno durų prie kito. Šiam Balfų vaju vadovauti stovo neeiliniai veikėjai: Valerijonas Šimkus, Albinas Dzirvonas ir inž. Juo-zas Arštikys. Jie ir pakvietė to vajaus ratą sukti

patyrusį labdarį kun. dr. Feliksą Gurecką. „Kot tas kunigas sėdi iki pusiaunakčio prie popie-rių krūvos ir rašomosios mašinėlės? Svarbiausias uždavinys sudaryti gyvųjų organizacijų gyvųjų narių sąrašus ir pagal tuos sąrašus kvesti ju narius išsijungti į rinkėjų eiles. Antrasis sunkus uždavinys — sudaryti kiek galima platesnę Chicagoje gyvenan-čių lietuvių adresų kartoteką, kur šį rudenį pasibels-tų Balfų aukų rinkėjai.

„Tas darbas jau įpusėtas. Chicagoje gyvenančių lietuvių adresu kartoteka smarkiai auga. Balfų vajaus reikalų komitetas ir reikalų vedėjas kun. dr. Feliksas Gureckas yra pasiryžęs šiais metais rudeninio vajaus Chicagoje metu Balfui surinkti 25,000 dolerių“.

„Siandien, iš laiko perspektyvos žvelgiant, gerai žinoma, kad tas pirmasis 1961 metų Balfų vaju rinkėjams vaikstant po namus, pasiekė tikėtą rezul-tatą. Bet bene svarbiausia, kad jis padėjo pagrindus būsimiesiems Balfų vajams, kurie Chicagoje tęsiami iki šių dienų. Nors per tuos du dešimtmečius nema-zai rinkėjų ir aukotojų iškeliavo į amžinybę ar išsikė-lė kitur gyventi, nors lietuviai smarkiai keičia gyvenamąsias vietas, tačiau dabar juos lengviau surasti ir pirmiesiuose, nes pradinė milžiniška kartoteka buvo tarsi indeksas, suteikiantis galimybę jų judėjimą toliau sekti.

Todėl jaučiuosi laimingas ir aš, kaip narys, daly-vavęs 1961 metų istorinio vajaus komitete, į kurį buvo įtraukęs ne kas kitas, o kaimynas kun. dr. F. Gureckas.

Baigdami penkiasdešimtinų metų dekadą ir pereidami į šešiasdešimtinų žvilgtelėkime ir į mūsų jaunos operos kelį, kuri Chicagoje Lietuvių vyrų choro vardu jau buvo pastaciūsi „Rigoletto“ ir „Fausto“ operas ir pirmosios dekados pabaigai ruošėsi Bizet „Carmen“ premjerai.

(Bus daugiau)

MOTINOS KRYŽIUS

RIMAS BAGDONAS

Keturis su puse kilometru nuo Skriaudžių Šilavoto link pavaziavęs, atsirasi Būbau-tiškę. Tai išmėtytu viensė-džių kaimas. Januševičiai, Gudynai, Naginonis, Baliulis ir prie kryžkelės seniūnas Urbaitis.

Prie tos kryžkelės ir kryžius stovi. Uosinis, jau sutrukinė-jes, bet nei vėjai jį palenkia, nei audros palaužia. Jis stiprus.

Stiprus, kaip motinos meilė. Motina, savo kancią paleng-vinti norėdama, paprašė vyro šį kryžių pastatyti. Tai moti-nos kancios kryžius.

***

Susipyko rusai su tolimųjų rytų japonais. Po kaimus važinėjo uriaudnikai ir šaukė vyrus ir „batiuškos caro“ kariuomenę. Gavo šaukimą ir Baliulio Petras. Raudėjo moti-na, tėvui širdis baimingai plakė, jaunesnieji broliai ir seserys balsiai ir prabilti bijo-jo. Bet pats Petras nieko nepaisė.

„Ką čia, — girdi, — jūs taip bauginatės? Juk su tais neužaugomis žvairakiais reikės muštis. Ar negirdėjote, kaip uriaudnikas sakė, kad mes juos „čapkami pakidajam?“

Kai visos apylinkės šauktie-ji vyrai vežimais į Veiverius traukė, lydėjo juos artimieji, tarp jų ir Petro motina, už rankos Matuką vedama, ir tėvas.

Prie Urbaičio kryžkelės Baliulienė sukluo, balsu raudodama. Norėjo jį Baliulis nuraminti, bet veltui.

Jaunųjų vyrų kolona dingo už Naujoko ūkio.

Prie kryžkelės raudėjo moti-na...

***

Kitą dieną Baliulienė paprašė savo vyro: „Jokūbai, nukirskie mūsų

uosį ir paprašykite Markaus-ko, kad kryžių padarytų. Pastatysime mes jį prie Urbai-čio kryžkelės, kaip mūsų prašymo ženklą, kad Petras sveikas sugrįžtų“.

Nieko neatsakęs, Baliulis užsidedė pykę, nuėjęs į paši-urę pasiėmė kirvį, pasišaukė Matuką tekėlui sukli ir pradė-jo galasti ašmenis. Ilgai suko Matukas tekėlą. Vaikiščiui net atsibodo. Juo labiau, kad ant kelio Januševičiaus vaikai jau karą prieš japonus vedė... Tai kai tėvas, surambėjusiu nykš-čiu ašmenis perbraukęs, palin-gavo galva, Matukas kaip zulkis nurūko.

Kietas medis tas uosis! Šiuostėsi prakaitą Baliulis, jau truputį atšerpėjusiomis ašmenimis bekirdamas. Bet po kurio laiko susiūbavo lieknas liemu ir šniokš-damas padrikas išsitiesė uosis kieme.

Atėjo Markauskas, išmiera-vo į dalis ir kartu su Baliuliu supiaustė tą uosį.

Po dviejų savaitių Baliulis pasikvietė Skriaudžių kleboną, apylinkės ūkininkai vežimus ir arklus pasidabino žolynais ir suvažiavo prie kryžkelės.

Į gilia duobę įstatė kryžių, papuošė jį gėlėmis ir klebonas jį pašventino. Baliulienės aky-je blizgėjo ašaros. Kai visi sukluo, ji beveik balsiai meldė Dievą, kad Petras sugrįžtų.

Dundėjimas tolimuose rytuose nutilo. Japonai rusus toli nuvarė. Daugelio vyrų kraujas upeliais nutekėjo ir jų kūnai atšalo. Bet Petras grįžo...

Grįžo sveikas, nepalaužtas ir dar ordiną parsivežė. Tik du lietuviai Jurgio kryžių gavo. Petras ir vienas karininkas — Naudys. Pati carienė jiems krūtinės sidabru papuošė.

Klausinėjo kaimynai sugrįžusį Petrą, kaip jis tą

„Draugo“ minėjime svečiai vaišinas. Iš kairės: Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, K. Milkovaitis, J. Gradinskas ir S. Endrijonienė. Nuotr. J. Tamulaitis

ordiną užsitarnavo. Petras jiems šimtus kartų tą patį pasakodavo, o motina jį vis drausdavo apie tai kalbėti.

„Petreli, nekalkėk tu apie tai. Tiek žmonių žuvo, gal ir tavo šautos kulkos kam gyvy-bę atėmė...“

Bet Petras, apie ordiną paklaustas, asakydavo:

„Visi bėgo, bėgau ir aš. Tik jie bėgo, o aš laikas nuo laiko iš savo stribos pykstelė-davau...“

Vieną šventadienį, Šilavo-tan atlaidų nuėjęs, Petras susirijo su rusų žandarais. Žodis po žodžio, mostas po mosto ir vienas žandaras išsi-tiesė ant žemės. Petro rankose lazda net perlūžo...

Ir tą naktį motina keliu jį vėl lydėjo. Bėgo Petras į Ameriką, nes žinojo, kad ir kryžius šį kartą jo neapsau-gos.

Ašarojo motina, prie to uosio kryžiaus palaimino jį Petrą ir tas paskubomis nuė-jo. Sukluo motina, paklė akis į mėnesienos apšviestą kryžių ir meldė Visagali, kad Petrą globotų.

„Mama! — sušuko dar

Petras, — aš sugrįšiu!“
Bet nesugrįžo jis. Kelerius metus dar gaudavo iš jo laišku, bet ir tie nustojė eje... Pasaulis prarijo Petrą...

***

Jaunasis Matukas augo. Mokėsi berniukas, stengėsi. Gabus buvo. Mokytojų patarimo klausydamas, išleido jį tėvas į Marijampolės gimnaziją. Kai, baigęs ketu-rias klases, Matukas vėl parvažiavo vasarai namo, pasišaukė jį tėvas į kamaraitę ir tarė:

„Matušai, tu būsi kunigas. Šį rudenį vešime tave į seminariją...“
Bet Matukas nesutiko. Užpyko tėvas ir atsizadėjo leisti jį toliau mokytis. Prašė motina tėvo, kad jis savo pyktį valdytų, prašė jį ir Matuko, kad jis apsigalvotų, tačiau nė vienas iš jų neatsileido.

Bet Matukas į Marijampolę išvažiavo ir, matematikos pamokas duodamas ir smuiku grodamas, baigė gimnaziją. Bet per tuos ketverius metus tėvas jam nė žodžio neištarė...

Tą vasarą, kai vakaruose vėl prabilo artilerijos sviediniai, Matukas pasiryžo vykti į Maskvą į universitetą.

„Kur tu, Matuk, dabar važiuosi, — bandė atkalbėti jį motina — Karas. Vokietis Lietuvą gal užims, o tu ir liksi Maskvoje...“

„Ką čia, mama, — paskai-tęs laikraščius kalbėjo Matas, — ruskiai jau Prūsiose, greit bus ir Berlyne!“

Susidėjo Matas savo rakan-dus į mažą skrynutę ir išėjo. Vėl lydėjo motina savo sūnų. Kancios kalavijas vėl vėrė jos širdį...

Keliais žingsniais atsilikęs juos sekė senasis Baliulis.

Kai prie kryžkelės kryžiaus Baliulienė peržegnojo Matą ir tas jos rankas bučiavo, neišsilaikė Baliulis ir apkabi-no sūnų.

„Matuk, — tepajėgė jis pasakyti...“

Matas stengėsi sulaukyti ašaras, bet Baliulis verkė kaip vaikas.

Išpaudė dar tėvas Matui žalią šimtinę į rankas, nusišluostė ant ūsų užkibu-sias ašaras ir kartu su Baliulienė sukluo prie kryžiaus...

Nuo kalnelio, netoli Naujo-ko, Matas šūktelėjo: „Mama, aš sugrįšiu!“
Per Kauną, Vilnių Matas nuvyko į Maskvą. Mokėsi, daug skaitė ir rašė. Prie žvakės šviesos dirbdamas ir akis pagadino. Akinius teko pirkti.

Motinos žodžiai išsipildė. Lietuvoje jau buvo vokiečiai. Bet aštuonioliktųjų metų pavasarį atėjo į Maskvą žinia, kad Lietuva pasiskelbė nepriklausoma.

Bronė Kova, architektė.

Ir kitą rytą Matas išvažiavo į Lietuvą.

***

Laikas, kaip upės vanduo, teka į praeitį. Vasaros metais senoji Baliulienė Mato sūnams iš šiaudo ir siūlo bota-gus darydavo. Abu pypliai paskui Baliulį kaip šuniukai lakstydavo ir jo pypkę nukniaukti stengdavosi. Po kurio laiko Baliuliai ir anūkės susilaukė.

Gyvenimas klestėjo. Visos baisenybės, atrodė, lyg pasakose pasiliko.

Senieji Baliuliai užgėso. Ir kai pasaulis vėl sulieps-nojo, visi apstulbo. Rusai Lietuvą užėmė, vokie-čiai juos išstūmė. Karo triukš-mas toli į Rusiją nuklydo. Bet po metų ir kitų nevilis vėl į Lietuvą grįžo.

Bėgo žmonės nuo raudonojo tvano. Artėjant frontui, Matas su šeima iš Kauno į tėviškę išvažiavo. Ir kai visa panemu-nė ties Prienais nuo ugnies paraudo, pasišaukė Matas aštuoniolikametį sūnų Ramū-ną ir tarė:

„Sūnau, laikas tau išvykti. Aš dar kelias dienas čia pabū-siu, o paskui tave Vokietijoje rasiu“.

Istorija negailestinga, ji kartojasi.

Saulė jau gėso. Keliuėjo Mato žmona ir Ramūnas.

Senasis kryžius taip vieni-šas stovėjo.

Baliulienė savo sūnų toliau kaip kryžius nelydėdavo. Nelydėjo toliau nė Ramūno motina.

Nė žodžio nesakydama, balsu kūkiodama, peržegnojo Baliulienė Ramūną, ant kaklo uždėjo Aušros Vartų Mergelės medalikėlį ir, išbučiavusi savo sūnų, sukluo prie kryžiaus.

Saulė nuslinko už Urbaičio raisto. Dangus purpuru pasipuošė. Nuo kryžiaus Rūpintojėlis liūdnai žūrėjo. Apsikabinusi kryžių sukluo-pu Baliulienė raudėjo.

Iš tolimos aidas atnešė Ramūno balsą: „Mama!... Aš dar sugrįšiu!“

BRAZILIJOS PREZIDEN-TAS PAS POPIEŽIŲ

Popiežius Jonas Paulius II, 35-iom minutėm susitikdamas su Brazilijos prezidentu Jose Sarney, jį ragino, kad jis drąsiai iš išmintingai savo krašte pradėtų vykdyti žemės reformą. Išvykdamas į Romą Sarney sakęs, kad susitiki-mas su popiežiumi sudarys gerą progą apsarstyti Brazi-lijos socialines problemas ir gauti patarimų iš popiežiaus.

1985 m. perėmęs valdžią, Sarney yra pirmasis rinktas, civilis valstybės vadas po kariuomenės perversmo įvyk-sio 1964. Brazilijos vysku-pai jau kurį laiką ragina dary-ti žemės reformą ir priešinosi karinės valdžios vedamai žemės politikai.

CLASSIFIED GUIDE

IRANUOMOJAMA — FOR RENT

REAL ESTATE

Marquette Parke arti baž-nyčios išnuomojamas **didelis butas**, 2 mieg., valgomasis, virtu-vė, kambarėlis prie virtuvės ir salo-nas. Kainas 350 dol. Kreipkitės: **436-3897**

IESKO DARBO

Moteris ieško namų valymo dar-bo. Turi 5 metų patyrimą. Skambinkite: **523-8436**

MISCELLANEOUS

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas-mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

MASTER PLUMBING

Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plyte-lės. Karšto vandens tankai. Flood con-trol. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavardę ir telefoną — lietuviškai.

SERAPINAS — Tel. 636-2960

MLI KOMPIUTERIŲ

pagalba galite nusipirkti ar parduoti namą mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
6529 S. KEDZIE
778-2233

A. VILIMAS
MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

Crosby's Blueberries

Open 8a.m. to 6p.m. daily.
Take I94 to first Michigan exit
(M239), right 1 1/2 miles to 1000 N.
right 1 mile to Crosby's.

(219) 326-8712

PRIVATE FOUNDATION
ANNUAL NOTICE

Pursuant to Section 6104 (d) of the In-ternal Revenue Code, notice is hereby given that the annual report for the fiscal year ending April 30, 1986 of PRUNSKIS FOUNDATION, Inc., a private foundation, is available at the foundation's principal of- fice for inspection during regular business hours from 9:00 AM to 1:00 PM by any citizen who requests it within 180 days after the date of this publication.

The foundation's principal office is located at 4545 W. 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. The principal manager of the foundation is Rev. Joseph Prunskis.

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS ir
V. BRIZGYS

6606 So. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629. Tel. 778-8000
Darbo valandos:
Nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro
Seštadieniais pagal susitarimą

No. 669 — Pravažiukite — gyventojų netrukdykite — 3533 West 66 Place, 6 kamb. mūrinis. 3 dideli miegamieji, modern. virtuvė ir vonia. Didelis skydas su šoniniu įvažiavimu (naują 2-ly pas. garažą. Pusiau įrengtas rūšys. Aluminijaus sofit & fascia. Nauji žiem. langai. Naujai dažyta viduje ir lauke. Uždaras porčius galėtų būti TV kamb. ar ketvirtas miegamasis. Tuojau galima užimti. Pusė bloko iki parko. Įmokė-ti \$3,100. Skambinkite dabar.

No. 652 — 57th & St. Louis — Gimi-ningas gyvenamas arba pelno uždirbimas — 5 kamb. mūr. namas su 2 did. mieg. ir uždaryta apšildoma veranda. Geras 3 mieg. rūšio butas motinai arba išnuomavimui. 2 maš. mūr. garaž. naujas katilas, naujai įvesta elektra, ir nauji kilimai. Puikus parkyns — tik \$49,900. Skambinkite dabar.

No. 575 — 67-ia ir Lawndale. 6 kamb. mūr. namas su šoniniu įvažiavimu. 3 karališki mieg., 1 1/2 prausyklos, įrengtas rūšys, centrinis šaldymas, didokas skydas su šoniniu įvažiavimu, nauja krosnis ir stogas, 2 maš. garaž. Ilgai neliks pardu-vimui. Skambinkite dabar.

No. 667 — „Custom“ Charbonneau. pačio savininko statytas namas. 66-ja ir Hamlin. Vertas gyvenoti karaliui, ypatingai didelis namas „custom“ Charbonneau pačio statytas. 3 did. mieg., 20 p. virtuvė su daug gražių medinių spintelių. 40p. skydas su šoniniu įvažiavimu, ypatingai švarus rūšys, 2 maš. garažas, namas geram stovyti, gerame bloke. Skambinkite dabar.

No. 676 — Pravažiukite — gyventojų netrukdykite 3650 W. Mar-quette 2-ly butų po 5 kambarius „sided“ namas, kiekviename bute 2 mieg., moderni virtuvė, pilnas rūšys. Didelis skydas, 2 maš. garažas. Po susirinkimo nuomos, tikai 260 dol. per mėnesį mokėsite už namą. Skubėkite, skambinkite dabar.

No. 673 — Pravažiukite — gyventojų netrukdykite 6024 S. Whip-ple — tikrai \$39,900. 6 kamb. mūr. namas, 3 did. mieg., moderni prausykla, pilnas rūšys 2 maš. gar., daug priedų. Skambinkite dabar.

No. 614 — Pravažiukite — gyventojų netrukdykite 3410 W. 85th St. Sumažinta 6,000 dol. — dabar tikrai 51,900 dol. 4 did. mieg., valgomasis, vir-tuvė su spintelėmis, ypatingai didelis skydas vaikams žaisti. 2 maš. gar., 4 pėdų gilumo baseinas. Namų vertė tame bloke — 80,000 dol. Skubėkite ir skambinkite dabar.

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik pa-skambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų vertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. — 434-7100

LEMONT BY OWNER
Large 2 story home, 7 rooms, full basement, attached 2 car garage. Only 6 years old. Asking \$136,000.00. Call after 1 p.m. **257-7098**

HILLSIDE RANCH on 2 acres! 3 bedroom home, cath ceilings, finish-ed fam rm. walk out to secluded set-ting. Redwood deck around entire home. \$137,500.

LEMONT TWO FLAT — tenant pays electric & gas. New siding. \$65,900.

Century 21

Olisek & Co. Realtors
1180 State St., Lemont, IL
257-7100

HOME FOR SALE
WILLOW SPRINGS

All brick, 3 bedroom ranch with full basement and attached garage. 145 ft. woody lot. Call to inspect NOW 114,900.

WILLIS 639-8455

PLOKŠTELĖS

ZUKIS PUKIS. Autoriai — Vytė nemunėlis, Stasys Džiugas, Jemina Narinė, Jurgis Gliuda ir kiti. Įgrojimas: Sarūno Peckaus. Atlieka Grigaitytės, Tijūnėliai, Venclovas. Kaina \$6. DU GAIDELIAI. Dainos vaikams. Atlieka Paulius Vyta, Andrius Čerškus, Irena Jakubaitytė-Čerškienė, Rūta Čerškutė-Valaitienė, Vaidotas Vaičiūnas. Kaina \$11.00

PASTABA: Užsakant plokšteles per paštą, pinigų nesųsti už-stmokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus ir persiuntimo išlaidos. Illinois gyventojai dar pridėda 8% valstyšios mokesčio. Užsakant per paštą, pridėdama pašto ir pakavimo išlaidas.

„DRAUGAS“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Laiškas

JAUNIMO CENTRO ARCHITEKTŪRA

Šių metų liepos 30 dienos „Drauge“ buvo atspausdintas straipsnis „Jaunimo Centro Jubiliejus“ — autorius Juozas Žygas. Perskaičius radau būtiną reikalą pridėti kelias pa-stabas ir pataisyti klaidinan-čią informaciją.

Jaunimo centro sukaktis verta paminėti ir duoda mums progos dar kartą prisiminti Jėzuitų didelį nuopelnus ir pastangas, kurios davė dar didesnius rezultatus. Duoda mums progos dar kartą padė-koti senesniems atėjaviams, kurie savo sunkiai uždirbtas santapus paaukojo, kad mes turėtumėm Jaunimo centrą. Ta sukaktis taip pat primena mums dar kartą atkreipti dėmesį į Juozo ir Marijonos Jankauskų paminklinę lentą, kabančią didžiosios salės tarp-duryje. Ji buvo dedikuota lie-tuvei patriotei, kuri, maty-dama dėl lėšų stokos besustojančią salės statybą, savo ir savo mirusio vyro var-du paaukojo beveik du šimtus tūkstančių dolerių, kad tik ją užbaigtų.

Teisingai (kaip autorius rašo) pradžioje mums atvykus buvo nesklaidumų tarp naujų ateivių ir jau seniau čia gyve-nusių, bet nemanau, kad, kal-bant apie Jaunimo centrą, reiktų juos prisiminti (jeigu bendrai reiktų juos prisimi-nti), nes mes naujieji likom daug skolingi dosniai senajai kartai.

Taip pat tas jubiliejus duoda progos pažvelgti ir į patį Jaunimo centro pastatą ir į jo didelę reikšmę 30 metų bėgy-

je. Jis priglaudė visą mūsų kultūrinį gyvenimą, išaugino daug lietuviškai kalbančio jaunimo ir davė nemažai nau-jų lietuviškų šeimų.

Jaunimo centro praeitis palyginamai trumpa, tik 30 metų. Per tą laiką mes susi-laukėm gana ribotą skaičių visuomeninių pastatų, taigi atrodo, kad be labai didelių studijų galima būtų suminėti faktus teisingai ir be klaidų. Tuo tarpu tame straipsnyje atrodo, kad darom archeologi-nius tyrinėjimus ir reikalingi moksliniai prileidimai.

Straipsnio autorius iš anks-to žinojo, kad (kaip jis rašo) „dėl statybos planų buvo kreiptasi į architektą inž. Kudoką Clevelande“. Bet auto-rus (kaip jis pats rašo) susidu-ria su neaiškumais, kadangi leidinys „Chicago's Jaunimo Centras 1957-1982“ centro architektu pristato kleve-landišką architektą inžinierių Kalpoką.

Juozas Žygas, patikrinęs savo žinojimą su Liet. Enci-klopedija, arch. Kalpoko visai nerado (teisingai tokio ir nėra), o arch. St. Kudokui Liet. Enciklopedija išvardina visą eilę jo projektuotų pastatų, bet jų tarpe nėra Jaunimo centro. Tuo neuzteko ir straipsnio autorius ieško teisybės toliau rašydamas:

„Kurie reikalą kiek geriau atsimena, pirmųjų pastatų architektu laiko arch. St. Kudoką. Reikalo išaiškinimui reikėjo padaryti šį vingį“. Autorius rašo toliau: „Kai buvo kreiptasi dėl planų

MOSŲ KOLONIJOSE

Dainava, Mich.

TRISDEŠIMT VASARŲ

Dainavoje prabėgo trisdešimt kūrybingų vasarų. Stovyklaujantis jaunimas jas papuošė vadovų ir savo pastangomis tapti geresniais lietuviais, pamilti tautines tradicijas ir subręsti tvirto charakterio asmenybėmis. Šios vasaros daugelį jaunuolių patraukė į vis siaurėjantį lietuviškos išlaikymo kelią. Daugelis jų sukūrė lietuvišką šeimos židinį, savo mažuosius išmokė lietuviškai. Dabar, daugiau negu ankstyvesniais metais, iš žaidžiančių mažųjų išgirsti kalbant lietuviškai.

Tos prabėgusios vasaros Dainavos kūrėjams ir jos išlaikymu besirūpinantiems buvo didelių pastangų rūpesčių, o kartais, džiaugsmo ir skausmo dienomis. Pastangos neša vaisius ir stiprina viltis, kad Dainavoje dar ilgai skambės lietuviškas žodis, kad trispalvė šalia žvaigždėtosios kiekvieną vasaros rytelį kils į padangę.

ŠEŠTASIS LEIDINYS

Dainavos jaunimo stovyklos trisdešimtmečiui atžymėti, dr. Romualdas ir Gražina Kriaučiūnai suredaguavo patrauklų, dailios išvaizdos ir įdomaus turinio leidinį. Jis skiriasi iš kitų Dainavos leidinių tuo, kad Dainavos kūrėjų istorija, jos išlaikymo bei veiklos darbus redaktorai atskleidžia pokalbiais su daugeliu asmenų, aktyviai pasireišusių Dainavos gyvenime. Stovyklavietei vietos suradimą jos nupirkimą, ežero bei kelių sutvarkymo darbus, statybos darbų suplanavimą bei jų vykdymą ir lėšų parūpinimą originaliai pasakoja dr. Leonas Bajorinas, kun. Viktoras Dabušis, dr. Adolfas Damušis, inž. Jurgis Mikaila ir inž. Bronius Polikaitis.

Įvairias stovyklos problemas, jos išlaikymo rūpesčius, pastangas pritraukti daugiau jaunimo aptaria Dainavos Direktorių tarybos grupė — Valentina Bulotienė, dr. Vytenis Damušis, Linas Mikulionis, Janina Udrienė ir Jonas Urbonas.

Apie praktišką Dainavos suplanavimą, apie galimus patobulinimus, apie pigesnes nuomas žiemos metu lietuvių grupėms bei kitus pageidavimus ar pasiūlymus pasisakė Dainavoje stovyklavusių grupių vadovai: Birutė Bublėnė, kun. Antanas Saulaitis, Juozas Polikaitis, Liūda Ruginienė ir Vytautas Šolūnas.

Leidinyje įdėta dr. Kazio Ėringio ir Rimos Sidrienės įdomus idealistinis požiūris į Dainavą. Patalpinta daug jaunųjų stovyklautojų rašinėlių, atrinktų iš stovyklos laikraščių ir „Skautų Aido“ atspindi jaunųjų sugebėjimus bei stovyklavimo išspūdžius. Jaunieji nepamiršo palyginti Dainavą su Lietuva, pabendrauti su Kryžių kalno dvasiomis ir pagąsdinti draugus Manchesterio pantera.

Redaktorių ir dr. Vytenio Damušio žodis, dr. Romualdo Kriaučiūno pranešimas bei Gražinos Kriaučiūnienės atsiminimai apie giedrias ir ūkanotas dienas Dainavoje vaizdžiai parodo daugelio asmenų pastangas kūrybiniame jaunimo stovyklos egzistencijos darbe.

Leidinyje patalpinta Dainavos statusas, sveikinimai 25-mečio proga, straipsnių bei korespondencijų suvestinė, trumpa informacija anglų kalba, pristatyti Dainavos globos komitetai Chicagoje ir Clevelande. Labai daug stovyklinio gyvenimo nuotraukų. „Dainava 30“ viršelius

puošia dail. Nijolės Palubinskienės piešiny ir kontraversinio ažuolo nuotrauka. Dail. Nijolės Palubinskienės ir dail. Stasės Smalinskienės iliustracijos praturtina leidinį. Leidinio mecenatės a.a. Rožės Kriaučiūnienės nuotrauka primena idealistę mokytoją, mokėjusią gėrį ir tėvynės meilę iskiepyti savo auklėtiniams ir jos išaugintai šeimai.

Prieš pora metų dail. Stasė Smalinskienė Dainavos rėmėjų suvažiavime pasiūlė pastatyti paminklą Romui Kalantai Dainavoje. Ji buvo projekto iniciatorė, vykdytoja ir lėšų teikėja. Paminklas baigtas prieš pat metinę šventę. Kun. Vytautas Bagdavičius atliko šventinimo apeigas. Dr. Adolfas Damušis tarė žodį pabrėždamas aukos prasmę ir paminklo kalbą į gyvuočius.

Dr. Adolfo Damušio žodis

Gyvieji stato paminklus žuvusiems kovotojams už laisvę, tokius, kaip ir šis lieponojantis, atžymėdami fiziškai žuvusiųjų nepaprastai reikšmingus veiksmus už jų beribę auką didiesiems tikslams.

Antrojo pasaulinio karo audra kančiomis ir žudynėmis nusiaubė visą pasaulį. Du žiaurūs tirtonai vertė žmones smurtu sutikti su žiauriomis nacizmo ir bolševizmo sistemomis, kurių Lietuvos ir kitų pasieninių valstybių žmonės nepriėmė.

Lietuvos visuomenės dauguma, ypač jos jauni vyrai ir moterys partizanai, kietai priešinosi okupantams. Šis paminklas yra laisvų, drąsių Lietuvos žmonių liudijimas, kad pasaulyje yra vertybių, kurių negalima atsisakyti, už kurias net galima aukoti savo gyvybę. Tarp tų vertybių yra žmogaus teisės, atsisakymas vergauti, kova už savo tautinį krikščioniškąjį įsitikinimą, už tiesą, teisingumą ir ištikimybę savo Viešpatiiui, kaip aukščiausiai tiesos, teisingumo šaltiniui.

Blogis su visa medžiagine persvara yra išėjęs į kovą prieš Gėrį. Toje kovoje lietuvių tautoje vystosi kažkas nepaprastai didingo. Mūsų tauta per tuos žuvusius šviesios aukos brolius ir seseris atsistojo Gėrio pusėje. Tai reiškia, kad šioje kovoje ne kulkosvaizdžiai, ne saugumo agentai, bet Dievas yra su mumis.

Šio paminklo prasmė ir reikšmė nesiriboja vien žuvusiųjų pagerbimu. Per šį paminklą taip pat ir žuvusieji dvasiškai kalba į gyvuočius.

Jų žodis yra labai aiškus ir tiesus: „Ačiū, kad atsimenat mus. Svarbiausia gi atsiminkit, dirbkit ir saugokit, tai, už ką mes aukojome savo gyvybę, būdami dar taip jauni. Jūsų tėvai ir seneliai pasitraukė į laisvąjį kraštą, kad jūs būtumėt priešų nesunaikinti, kad užaugtumėt vertingais žmonėmis ir kovotumėt už tai, už ką mes mirėme“.

Mielas stovyklaujantis jaunime, kai tu, pasirinkęs lauko gėlių puokštę, atneši prie šio paminklo, sukalbėk maldele ir atsimink šį prašymą. Tai bus gilus ir vertingas šio paminklo reikšmės supratimas. Tai bus tikrai šiltas bendravimas tarp mūsų gyvųjų ir šiuo paminklu atžymėtų žuvusiųjų mūsų tautos didvyrių.

St. Garliauskas

Kenosha, Wis.

PASISEKUS IŠVYKA

LB Wiscansino apyl. valdyba rugpjūčio 3 d. V. Bagdono sodyboje surengė apylinkės lietuviams gegužinę, kuri esant sekmadienio labai gražiam orui, praėjo visapusiškai sėk-

Aptaria „Draugo“ laimėjimus. Iš kairės: Marija Remienė, Vilhelmina Lapienė ir dr. Antanas Razma. Nuotr. J. Duobos

LITERATŪROS KRITIKO KELIONĖ Į CHICAGĄ

„Kaip aš važiauvau į Čikagą...“ Taip su liūdna ironija pavadintas „Literatūroje ir mene“ birželio 14 d., o po keturių dienų „Tiesoje“ nuskambėjo Chicagoje važiavusio ir nenuvažiausio literatūros kritiko Vito Areškos skundas. Atsitiko taip, kad JAV Konsulatas nedavė jam ir keliems kitiems rašytojams bei dainininkams vizų įvažiuoti į Ameriką.

Sunku nesimpatizuoti Areškai. Pasirodo, žmonės ilgai kelionei — „taikos, humanizmo, krašto kultūros labui“. Kelionei į Ameriką, kuri Areškos ir kitų vaizduotėje sukelta „didžiausią smalsumą“. Jis pats ir jo kolegos — „ramūs, taikūs žmonės“ — neabejoja, kad juos ilgis. Ir staiga prieš pat nosį jiems užtrenkiamos durys. Tikrai, čia kažkas netvarkoje. Kodėl tie Amerikos konsulato tarnautojai itaria vizos norinčius „blogais ketinimais“? Iš kur ta Areškos žodžiais, „neapsitikejimo manija“ — ypač Maskvoje, draugiškame, atvira mieste, taikingiausios pasaulio valstybės sostinėje? Ir kokia logika remiantis, neleidžiami rimi literatūros mokslininkai, kaip Dajotytė ar Kubilius, kai visokie Arbatovai, Posneriai ir Laurinčiukai, bei atvangos pamokslaudami,

zuja po visą Ameriką? Palankiai nuteikia ir Areškos tonas, toks taikingas, nuosaikus, racionalus.

Tiesa, skundui įpusėjus, pakinta ir tonas. Kadangi Amerika neįsileido jo ir jo kolegų, pakelia balsą Areška, ji tikrai spekuliuoja „atviro visuomenės“, „atvirų durų“ idėja. Štai kokia ji „mažųjų tautų bičiulė ir užtarėja“! Šias jo išvadas griausmingai patvirtina „Tiesos“ bei „Literatūros ir meno“ redaktorių komentarai: „JAV administracija ciniškai pakerta Helsinkio sutarčių normas“ Areškos skundas susipina su Amerikoje paskelbta „Pabaltijo Laisvės diena“, paskelbama, kad JAV prezidentas kelia „pasipiktinimą“ Lietuvoje. Privatus, beveik lyriškas Areškos skundas organiškai išilieja į propagandos dūdų orkestrą.

Nereikia stebėtis, kad tokių pergyvenimų sukretas, Areška paprasčiausiai pamiršo kaip svarbaus paminėti ir atsakyti į kai kuriuos klausimus. Pavyzdžiui, kodėl jis nieko nesako apie kritiką Albertą Zalatorį, kuris drauge rengėsi keliauti į Čikagą? Ar jo neįleido ar neišleido? Ir tos lietuvių grupelės neįleidimas į Ameriką — ar tai taisyklė ar išimtis? Ar čia koks Amerikos valdžios

sąmokslas ar eilinio biurokrato nuosprendis, nesiderinantis su įprastine Amerikos politika?

Pasipiktinusiame Areškai nebeliko laiko ir kvapo palyginti Amerikos vizų politiką su Sovietų Sąjungos. Jis be abejo žino, kiek ainošių ir kai pošių tarybiniam piliečiui reikia praėti, kiek anketų užpildyti, jei jis nori apsilankyti ar, ginkdie, apsigyventi užsienyje. Kur įvairios partinės rekomendacijos? Kur instrukcijos, kaip elgtis užsienyje, su kuo kalbėtis ir su kuo nesikalbėti, kaip ginti Tarybų Sąjungos politiką? Kur privalomos ataskaitos? Ir kur amžinai nepasotinamasis OVIRAS, ryjantis begalę formuliarių bei rekomendacijų? Kur griežti perspėjimai, kaip elgtis su Tarybų Sąjungoje besilankančiais užsieniečiais, kur grasinimai kalėjimu? Apie Čikagą svajojęs Areška taip pat žino, kiek lietuvių jau prarado viltį bet kada gauti tarybinį leidimą apsilankyti Amerikoje. Žino, kad emigracija iš Lietuvos jau beveik sustojusi, kad perskirti šeimų nariams neleidžiama susijungti, vaikams draudžiama apsilankyti pas tėvus, tėvams pas vaikus. O jei nežino, turėtų žinoti, kad kai kurie asmenys, kaip Edita Abrutiėnė, už pageidavimą emigruoti šiandien vargsta koncentracijos lageryje.

Čia jau nesukubėkime kaltinti Areškos. Ta nemaloni istorija — Čikaga pirty! — turi gražų pamušalą. Iki šio nelemto vizos epizodo Vitas Areška buvo literatūros kritikas, paraidžiui besilakęs marksistinės-lenininės linijos. Jokie žmogaus ar tautų teisių pažeidimai jo neįaudino. Bet pasiklausykime jo dabar: „Kelionių ir išvykų aprašymai visada skausmingas dalykas... Intelektualų, literatų, rašytojų visada bijojo reaktoriai ir diktatoriai... Biurokratai visada kuria groteską... Kokia dar didelė siena skiria žmones, kaip neatsakingai kirstoma neapykanta“. Tai naujojo Areškos balsas! Ir jeigu jis pasmerkė Ameriką už kelių asmenų neįleidimą, kaip rūščiai jis dabar pasmerkės Tarybų Sąjungą už visas jos geležines uždangas, Berlyno sienas, milijonų uždarymą už neperžengiamų užtvartų! Nedaug kas pasaulyje gražesnio už moralinio pasipiktinimo apimtą pilietį, ir var-

DRAUGAS, penktadienis, 1986 m. rugpjūčio mėn. 15 d. 5

gas tai valdžiai, prieš kurią atsigręš jo nemeluota rūstybė! Atrodo, kad „Pergalė“ ir „Literatūra ir menas“ ilgam laikui neteks literatūrinio kritiko Vito Areškos. Ar galima grįžti prie teksto nagrinėjimo, kai į Čikagą neįleisto kritiko pašonėje siaučia tokia neteisybė, žmonėms paneigiama

tarptautinėmis sutartimis garantuota teisė laisvai judėti, keliauti. Naujojo Areškos Sovietų Sąjungoje laukia begalinė veiklos dirva. O mes nekantriai lauksime jo balso, ginančio „taiką, humanizmą, krašto kultūrą“ ir ypač, žmogaus teises jo pastogėje.

A.†A.

JULIJAI ŽOSTAUTIENEI

mirus, vyrą JONĄ, dukterį BEVERLY ir žentą dr. ARŪNĄ GASPARAIČIUS, seseris JOSEPHINĄ GUESTO, ELENA KARALIUS su šeimomis, brolių GUS NORBUTĄ, svainę STELĄ ir jos vyrą VYTAUTĄ ABRAIČIUS nuoširdžiai užjaučiame.

Elena ir Leonas Kačinskai

St. Petersburg, Florida

A.†A.

PETRUI JANUŠKAI

mirus, jo mylimai žmonai BIRUTEI ir jos šeimai reiškiu nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdžiu.

Jadžė Naujokaitienė (iš Clevelando)

A.†A.

ELENAI BUGAREVIČIENEI

mirus, jos vyrui geram prieteliui HENRIKUI, seseriai VALEI GERULIENEI ir jos visai šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą.

Birutė ir Henry Bokai

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

A.†A.

Mjr. KAZIMIERUI ŠIMĖNUI

mirus, mielai kūmai ALYSAI, jos dukterims INAI, VIDA, RENATAI ir jų šeimoms reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Jadvyga, Kęstutis su šeima ir Algimantas Jakubaičiai

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2% Savings Account

Paid and Compounded Quarterly

see us for **HOME financing.**

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL. 60608

Peter Kazanauskas, Pres. Tel.: 847-7747

HOURS: Mon. - Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

Br. Juška

APLINK MUS

x **Bill Kumeta** iš Richmond Hill, N.Y., ir **Danielius Josponis** iš Montevideo, Uruguay, Pietų Amerikos lankėsi Chicagoje ir ta proga aplankė „Draugą“, susipažino su modernia spauda ir pasiinformavo apie lietuviškos spaudos darbus. B. Kumeta dirba komerciniam kompiuterių pritaikyme. D. Josponis buvo išvykęs į Vasario 16 gimnaziją mokytis, todėl dabar kalba puikiai lietuviškai. Jis dar žada čia pabūti apie porą savaitių.

x **Petras Petrutis**, Margučio radijo vedėjas, atostogauja. Į Chicago sugrįš rugsėjo 1 d. Atostogų metu radijo laidas tvarko Margučio bendradarbiai Leonas Narbutis ir Tolius Sutas.

x **MLRK Moterų sąjungos** Chicago apskrities suvažiavimas kviečiamas spalio 12 d. Švč. M. Marijos Gimimo par. salėje. Suvažiavimą globoja Marquette Parko 67 kuopa. Kuopų atstovės prašomos ruošti iš anksto suvažiavimui.

x **A. a. Marijai Šrupšienei** gruodžio 15 d. sueina 8 metai nuo jos mirties. Ji buvo veikli Kat. Moterų sąjungos narė, garbės pirmininkė ir valdybos narė, taip pat 46 kuopos organizatorė. Ji labai gerbė šv. Pranciškų ir jo pėdomis sekė.

x **Kartą pavasarį** – reto grožio pilno ilgio filmas bus video pagalba rodomas Alvedo pažmonyje Lietuvių sodyboje šį sekmadienį nuo 2 v. p.p. Kun. Juozo Juozevičiaus kilnios mintys. Kraujospidžio matavimas. Alvedo gėrybėmis pasivašininimas. Šalta užkanda. Visi laukiami.

x **Bronius Andriukaitis**, Chicago, Ill., lietuviškų organizacijų darbuotojas, su prenumeratoro prašymu mokesčius atsiuntė ir 25 dol. auką. Br. Andriukaitis rašome į garbės prenumeratorių sąrašą, o už mielą paramą labai dėkojame.

x **J. Rugys**, Toronto, Kanada, Marija Markevičius, So. Omaha, Nebraska, mūsų nuosirdūs rėmėjai, gražindami laimėjimų šakneles, kiekvienas paaukojo po 20 dol. dienraščio paramai. Nuosirdus acių.

x **Linus Lauraitis**, Oak Park, Ill., jaunosios kartos „Draugo“ skaitytojas, pratęsė prenumeratą ir dar pridėjo 20 dol. jo paramai. Linus Lauraitis skelbiame garbės prenumeratorium, o už rėmimą lietuviško žodžio tariame nuosirdus acių.

x **Petrė Paksarskas**, Delhi, Kanada, pratęsė „Draugo“ prenumeratą, gražino laimėjimų šakneles su 15 dol. auka ir tokiu prierašu: „Linkiu Jums visiems Dievo palaimos“. Nuosirdus acių už auką ir gražius linkėjimus.

x **Vincas Simaske**, Albion, Mich., suprasdamas lietuviškos spaudos sunkumus, pratęsė „Draugo“ prenumeratą su 20 dol. auka. V. Simaske rašome į garbės prenumeratorių sąrašą, o už mielą paramą labai dėkojame.

x **Reikalingas sąskaitininkas** (bookkeeper) dirbti pilną laiką. Turi mokėti naudoti rašomąją mašinėlę. Skambinti Mutual Federal Savings, tel. 847-7747. (pr.)

x **Kun. Antanas Saulaitis**, S.J. lietuvių jėzuitų provincijolas, rugsėjo 14 d. 5 val. p.p. St. Monica katalikų bažnyčioje, 4301 88 S.E. Mercer Island, Wash., laikys lietuviams šv. Mišias lietuviškai ir pasakys ta proga pamokslą, paminėdamas Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį. Daugiau informacijų Seattle, Wash., ir apylinkių lietuviams gali gauti „Tulpė Time“ arba paskambindami Inai Bray tel. 523-1620

x **Chicago apskrities Kat. Moterų sąjungos** suvažiavimas buvo gegužės 17 d. į suvažiavimą iš Worcesterio, Mass., atvyko MLRK Moterų sąjungos pirmininkė Aldona Shumway ir painformavo apie 1987 metų seimą. Seimo data dar nenustatyta.

x **Šv. Kryžiaus ligoninėje** bus pravesamas kraujo bankui kraujo rinkimas, reikalingas sunkiai sergantiems ir labai sužeistiems. Kraujo dovanojimą praves Amerikos Raudonasis Kryžius rugsėjo 12 d. nuo 9 val. ryto iki 3 val. P.P.

x **Saint Xavier College** prašo pranešti, kad suaugusiems vakarais bus įvairių praktiškų dalykų paskaitos, kurias galės klausyti ir dirbantieji. Tuo jie galės pasiropšti savo profesijai. Kolegija yra 3700 W. 103 St., Chicago, 60655, tel. 385-0387.

x **Algis Mickūnas** skaitys paskaitą apie „Sąžinės istorines formas ir dabartinį supratimą“ Santaros-Šviesos suvažiavime Tabor Farmoje, Sodus, Mich., rugsėjo 4-7 dienomis.

x **Adelė Sakalas**, Oak Lawn., parėmė „Draugą“ 20 dol. suma ir kartu pratęsė prenumeratą. A. Sakalą skelbiame garbės prenumeratorė, o už rėmimą savos spaudos labai dėkojame.

x **Leo Oksas**, Los Angeles, Cal., lietuviškos spaudos rėmėjas, pratęsdamas „Draugo“ prenumeratą, atsiuntė ir 22 dol. dienraščio palaikymui. L. Oksą įrašome į garbės prenumeratorių sąrašą, o už rėmimą dienraščio tariame nuosirdus acių.

x **Bronius Keturakis**, Milwaukee, Wisconsin, sporto veteranas, mūsų bendradarbis ir nuosirdus rėmėjas, pratęsė „Draugo“ prenumeratą su 27 dol. auka. Br. Keturakiui, mūsų garbės prenumeratoriui, už nuolatinę paramą tariame nuosirdus acių.

x **Jonas Kelertas**, Brookfield, Ill., mūsų garbės prenumeratorius, lietuviško žodžio rėmėjas, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. J. Kelertą ir toliau laikome garbės prenumeratorių sąrašą, o už nuolatinę paramą ir stiprinimą lietuviško žodžio tariame nuosirdus acių.

x **Jonas Milošius**, St. Petersburg, Fla., gražino laimėjimų šakneles su 16 dol. auka. Po 15 dol. atsiuntė dr. Stasys Strasevičius, Chicago, Ill., Liuda Unguraitis, Brecksville, Ohio, inž. Pranas Urbutis, Lighthouse, Fla. Visiems nuosirdus acių. Malonu pažymėti, kad inž. P. Urbutis dar pridėjo ir prierašą: „Tegyvuojia „Draugas“ – lietuvių švyturys tremtyje“!

x **Cicero Lietuvių Medžiotų klubas** rugpjūčio 17 d., sekmadienį, ruošia gegužinę savame ūkyje – Antioch, Ill. Bus šaudoymo rungtynės ir kiti įvairumai. Vaisinsime kugelių, dešromis ir kitais skanumynais. Visi laukiami. (pr.)

Pasikalbėjimas „Draugo“ minėjime. Iš kairės priekyje: dail. M. Ambrozaitienė, A. Šulaitienė, I. Kerelienė, A. Šležiene.

Nuotr. J. Dugobas

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

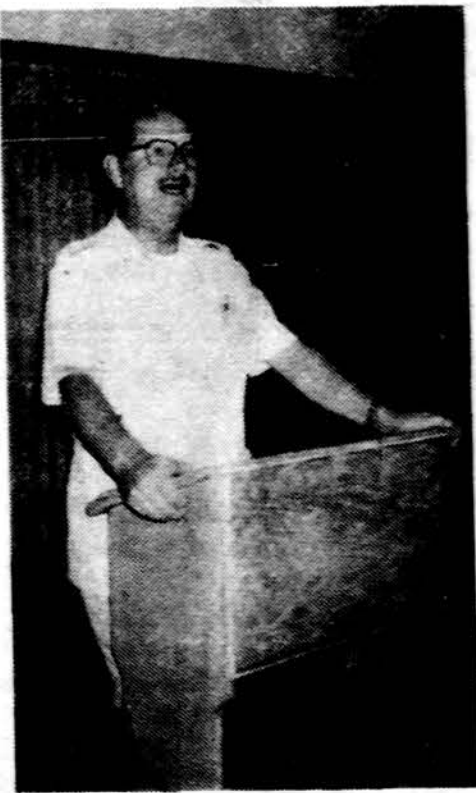
FRONTO BIČIULIŲ SAVAITĖ DAINAVOJE

Rugpjūčio 7 d. rytą pamaldų metu kun. V. Dabušis iškėlė šv. Petro vaidmenį Bažnyčios kūrime. Jis šv. Dvasios pagalba pasidarė uola, nenugalimas.

Susirinkus paskaitai J. Mikonis pasveikino naujai atvykusius P. Narutį ir I. Bublį. Vadovas J. Kojelis supažindino su tos dienos prelegentu prof. Vyt. Vardžiu išskeldamas jo veiklą lietuviškoje dirvoje ir sėkmingą mokslo darbą JAV Oklahomos universitete, kur jis dėsto politinius mokslus. Keturių knygų autorius, bendradarbiauja tiek amerikietiškoje, tiek ir lietuviškoje spaudoje. Vienas iš veikliųjų ateitininkų Vokietijoje ir JAV-se.

Prof. V. Vardys kalbėjo apie krikščionybę, būtent „Katalikai ir komisarai Lietuvoje 1940-41 m.“ Naujieji Lietuvos valdovai, Palekio sudarytoji vrviausybė, 1940 m. pirmiausia pareikalavo Bažnyčios ir valstybės atskirimo. Bažnyčios persekiojimo iš karto nepradėjo. Dar nepriklausomos Lietuvos metu buvo

sukurtas vadinamasis „Liaudies frontas“, o į katalikiškąsias organizacijas imta infiltruoti komunistiniai agentai. Vėliau prasidėjo Bažnyčios varžymai, nes jie norėjo atskirti Bažnyčią nuo visuomenės. Santykiai su Vatikanu buvo nutraukti jau birželio 26 d. ir nutraukti Centozai buvo įsakytą palikti Lietuva

Prof. dr. Vyt. Vardys vadovauja LFB studijų savaitėje Dainavoje.

Nuotr. K. Ambrozaičio

iki rugpjūčio 25 d. Birželio 27 d. buvo panaikintas tikybės dėstymas visose mokyklose, vėliau nutraukti kunigų algas. Liepos 1 d. uždarytas Teologijos-filosofijos fakultetas, ir profesoriai buvo atleisti iš pareigų rugpjūčio 15 d. Dienraštis „XX amžius“ buvo uždarytas rugpjūčio 1 d. Įvedama civilinė metrikacija, o spalio 1 d. panaikinamos katalikų šventės. Priėmus žemės reformą, visos bažnytinės žemės buvo konfiskuotos liepos 22 d., įskaitant ir vienuolynų žemę. Namų nacionalizavimas įvykdytas spalio 22 d. Spaudoje dar nebuvo puolimų prieš Bažnyčią. Bet jau rugpjūčio 28 d. „Darbo Lietuvoje“ pasirodė pirmasis užsiuolimas. Buvo paskelbta bažnytinis turtas ir dvasiški nuosavybių inventarizacija 1941 m. sausio mėn. Mėginta užverbuoti agentus dvasiškiu tarpe. Imta tardyti kunigus. Stengtasi hermetiškai izoliuoti tikinčiuosius. Vyskupai savo konferencijose stengėsi laviruoti, ieškodami modus vivendi su komunistine valdžia. Paaiškėjo, kad Paleckis ir jo sebrai buvo vien Maskvos įrankiai. Komunistai neklidė konsekruoti vysk. V. Padolski ir vysk. M. Reinį paskirti Vilniaus arkivyskupu pagelbininku. Teleido veikti tik Kauno kunigų seminarijai su 180 klieriku, o Vilkauskio ir Telšių kunigų seminarijos buvo uždarytos. Specialus „žurnalistas“ iš Maskvos buvo

priskirtas prie kun. M. Krupavičiaus ir jis ragino jį sukurti progresyvią Bažnyčią. Tačiau žemės reforma nepatenkino žmonių, kai visos krautuvės ištuštėjo. Stalinas reikalavo iš Gedvilos kietos linijos prieš Bažnyčią. Gruodžio 1 d. Lietuvos teisynas buvo pakeistas sovietiniu, kuris buvo daug griežtesnis Bažnyčios atžvilgiu. 1941 m. sausio mėn. Kauno kunigų seminarijos patalpos buvo sekvestruotos, o klierikai buvo priversti apsigyventi privačiai. Buvo uždrausta kunigams lankyti ligonines. O jau birželio 14 d. prasidėjo didieji lietuvių tremimai.

Paskaita buvo ilga, bet nenusbodo, nes buvo aktuali ir originaliai perduota. Po to vyko gana gausios diskusijos, įsijungus A. Raulinaitis, dr. Šležiui, kun. V. Dabušiu ir kitiems. Pietų metu oras pragiedrėjo, lietus nustojo ir visų nuotaika pasitaisė. Ilgąjį laisvalaikį vėl galėjo praleisti paežerėje, susitikus seniau bematytus draugus. Vakaronės programa buvo 8:30 v.v. Susirinkus į salę ir susėdus ratu J. Mikonis pakvietė Ingridą Bublįne programai vadovauti. Ji pranešė, kad ši vakaronė yra skiriama Vacio Rociūno 70 amžiaus metų sukaktiui paminėti. V. Rociūnas veiklus ateitininkuose nuo jaunų dienų. LB veikėjas, ilgai buvęs J. Laisve žurnalo redaktorius, žurnalistas, Liet. Fondo atstovas. Lietuviai juo didžiuojasi

iki rugpjūčio 25 d. Birželio 27 d. buvo panaikintas tikybės dėstymas visose mokyklose, vėliau nutraukti kunigų algas. Liepos 1 d. uždarytas Teologijos-filosofijos fakultetas, ir profesoriai buvo atleisti iš pareigų rugpjūčio 15 d. Dienraštis „XX amžius“ buvo uždarytas rugpjūčio 1 d. Įvedama civilinė metrikacija, o spalio 1 d. panaikinamos katalikų šventės. Priėmus žemės reformą, visos bažnytinės žemės buvo konfiskuotos liepos 22 d., įskaitant ir vienuolynų žemę. Namų nacionalizavimas įvykdytas spalio 22 d. Spaudoje dar nebuvo puolimų prieš Bažnyčią. Bet jau rugpjūčio 28 d. „Darbo Lietuvoje“ pasirodė pirmasis užsiuolimas. Buvo paskelbta bažnytinis turtas ir dvasiški nuosavybių inventarizacija 1941 m. sausio mėn. Mėginta užverbuoti agentus dvasiškiu tarpe. Imta tardyti kunigus. Stengtasi hermetiškai izoliuoti tikinčiuosius. Vyskupai savo konferencijose stengėsi laviruoti, ieškodami modus vivendi su komunistine valdžia. Paaiškėjo, kad Paleckis ir jo sebrai buvo vien Maskvos įrankiai. Komunistai neklidė konsekruoti vysk. V. Padolski ir vysk. M. Reinį paskirti Vilniaus arkivyskupu pagelbininku. Teleido veikti tik Kauno kunigų seminarijai su 180 klieriku, o Vilkauskio ir Telšių kunigų seminarijos buvo uždarytos. Specialus „žurnalistas“ iš Maskvos buvo

priskirtas prie kun. M. Krupavičiaus ir jis ragino jį sukurti progresyvią Bažnyčią. Tačiau žemės reforma nepatenkino žmonių, kai visos krautuvės ištuštėjo. Stalinas reikalavo iš Gedvilos kietos linijos prieš Bažnyčią. Gruodžio 1 d. Lietuvos teisynas buvo pakeistas sovietiniu, kuris buvo daug griežtesnis Bažnyčios atžvilgiu. 1941 m. sausio mėn. Kauno kunigų seminarijos patalpos buvo sekvestruotos, o klierikai buvo priversti apsigyventi privačiai. Buvo uždrausta kunigams lankyti ligonines. O jau birželio 14 d. prasidėjo didieji lietuvių tremimai.

Paskaita buvo ilga, bet nenusbodo, nes buvo aktuali ir originaliai perduota. Po to vyko gana gausios diskusijos, įsijungus A. Raulinaitis, dr. Šležiui, kun. V. Dabušiu ir kitiems. Pietų metu oras pragiedrėjo, lietus nustojo ir visų nuotaika pasitaisė. Ilgąjį laisvalaikį vėl galėjo praleisti paežerėje, susitikus seniau bematytus draugus. Vakaronės programa buvo 8:30 v.v. Susirinkus į salę ir susėdus ratu J. Mikonis pakvietė Ingridą Bublįne programai vadovauti. Ji pranešė, kad ši vakaronė yra skiriama Vacio Rociūno 70 amžiaus metų sukaktiui paminėti. V. Rociūnas veiklus ateitininkuose nuo jaunų dienų. LB veikėjas, ilgai buvęs J. Laisve žurnalo redaktorius, žurnalistas, Liet. Fondo atstovas. Lietuviai juo didžiuojasi

iki rugpjūčio 25 d. Birželio 27 d. buvo panaikintas tikybės dėstymas visose mokyklose, vėliau nutraukti kunigų algas. Liepos 1 d. uždarytas Teologijos-filosofijos fakultetas, ir profesoriai buvo atleisti iš pareigų rugpjūčio 15 d. Dienraštis „XX amžius“ buvo uždarytas rugpjūčio 1 d. Įvedama civilinė metrikacija, o spalio 1 d. panaikinamos katalikų šventės. Priėmus žemės reformą, visos bažnytinės žemės buvo konfiskuotos liepos 22 d., įskaitant ir vienuolynų žemę. Namų nacionalizavimas įvykdytas spalio 22 d. Spaudoje dar nebuvo puolimų prieš Bažnyčią. Bet jau rugpjūčio 28 d. „Darbo Lietuvoje“ pasirodė pirmasis užsiuolimas. Buvo paskelbta bažnytinis turtas ir dvasiški nuosavybių inventarizacija 1941 m. sausio mėn. Mėginta užverbuoti agentus dvasiškiu tarpe. Imta tardyti kunigus. Stengtasi hermetiškai izoliuoti tikinčiuosius. Vyskupai savo konferencijose stengėsi laviruoti, ieškodami modus vivendi su komunistine valdžia. Paaiškėjo, kad Paleckis ir jo sebrai buvo vien Maskvos įrankiai. Komunistai neklidė konsekruoti vysk. V. Padolski ir vysk. M. Reinį paskirti Vilniaus arkivyskupu pagelbininku. Teleido veikti tik Kauno kunigų seminarijai su 180 klieriku, o Vilkauskio ir Telšių kunigų seminarijos buvo uždarytos. Specialus „žurnalistas“ iš Maskvos buvo

CHICAGOS ŽINIOS

PARODA GATVĖSE

Pereitą savaitgalį šiaurinėse Chicago gatvėse Rush ir Wabash vyko didelė meno paroda. Daug kūrinių buvo išstatyta ir skersinėse gatvėse tarp Chicago ir Cedar gatvių. Parodoje dalyvavo dailininkai iš 30 valstijų, o taip pat iš Kanados, Lenkijos, Prancūzijos. Aplankė šimtai tūkstančių žmonių.

ŠIRDŽIŲ PERSODINIMO VIRŠININKAS

Loyolos universiteto medicinos mokykloje širdžių persodinimo viršininku medicinos centre, Maywoode, paskirtas dr. John Robinson, 47 m. Toje ligoninėje širdžių persodinimas pradėtas prieš dvejus metus ir tokių operacijų jau padaryta daugiau kaip 60

NAUJAS REDAKTORIUS

Dienraščio „Chicago Sun-Times“ nauju redaktoriumi pakeistas Matthew V. Storn, buvęs ligi šiol „U.S. News and World Report“ redaktorius pavaduotojas. Jis bus ir vyriausias „Sun-Times“ viceprezidentas. Dienraščio leidybos ir prezidentas yra Robert E. Page.

BURLAIVIŲ PARODA

Tarptautinė burinių laivų paroda Navy Pier, Chicagoje, prasidėjusi rugpjūčio 14 d. užsidaro rugpjūčio 17 d. Programoje – pavėžinimai, regatos, buriavimo pamokos, laivų aprodymas.

800 PORŲ ŠVĖS JUBILIEJŲ

Šv. Vardo katedroje Chicagoje, dalyvaujant kardinolui Bernardinui, rugsėjo 7 d. 800 porų iš įvairių miesto parapijų švęs auksinį savo vedybų jubiliejų.

TIKRINS UGNIAGESIUS

Chicago ugniagesių komisierius Louis T. Galante įsakė patikrinti 66 aukštesnius tos žinybos pareigūnus, ar kuris neverta į narkotikus. Numatomas patikrinimas visų ugniagesių. Prieš tai ima protestuoti JAV civilių laisvių sąjunga.

paskutinis Al. Raulinaitis LFB tarybos vardu. Visi linkėjo dar ilgai dirbuotis lietuvių spaudai ir kitiems kilniems tikslams. Pats solenzantis tik tiek tepasakė: „Ačiū visiems, kurie prisiminėte mano senatvę“.

Toliau Audrius Polikaitis su akordeonu vidury salės ir I. Bublįne sukomandavo visus dainuoti. Skambėjo liet. dainos, o paskui dar visi vaišinosi vyneliu ir sūriais ir kalboms nebuvo galo.

A. P. Bagdonas

CHICAGOS ALTO VALDYBOS POSĖDIS

Posėdis įvyko rugpjūčio 13 d. 7 val. vakare Altos patalpose. Posėdį pravedė Chicago Altos valdybos pirmininkas V. Šoliūnas. Posėdyje dalyvavo šie valdybos nariai: M. Marcinkienė, E. Jasiūnas, A. Katelienė, O. Kremeris, J. Jasiūnas, I. Andrašūnas ir J. Bagdžius. Praeitą posėdžio protokolą perskaitė sekr. A. Katelienė. Protokolas priimtas be pataisų. J. Bagdžius pranešė, kad Chicago Lietuvos Tarybos ruošiamą gegužinį bus rugpjūčio 31 d. Lenkauskienė, o kaip žurnalistas sveikino A. Gečys JAV krašto valdybos vardu. Dar sveikino J. Baužys, dabartinis „J. Laisve“ redaktorius, J. Urbonas LFB tarybos vardu ir

APLEIS SOLDIER FIELD

Bears futbolo komandos prezidentas Michael McCaskey pareiškė, kad jų grupė tikrai apleis Soldier Field stadioną, persikeldama į įrengtą naują.

ATŠAUKĖ LEDUS

Illinois valstijos sveikatingumo pareigūnai rugpjūčio 12 d. patarė nevertoti Marigold bendrovės „aminamų 29-nių rūšių ledų, nes juose rasta bakterijų užkrėtų.

SKELETAI PARKE

Lincoln parke, Chicagoje, iškasti šeši skeletai. Vienas, motinos, skeletas laikė rankose kūdikio skeletą. Skeletus atrado darbininkai, tiesdami geriamo vandens liniją. Skeletai perduoti Chicago mokslo akademijai. Lincoln parke seniau yra buvusios kapinės.

SUVŽIAVIMAI

Chicago yra vienas iš penkių JAV miestų, kur daugiausia šaukiama suvažiavimų. Kiti miestai: San Francisco, Las Vegas, New Orleans, Orlando.

SVEIKA PEŠTIS

Vyrai ir žmonos, kurie pešasi, ilgiau gyvena negu nesipešantieji. Michigan universiteto mokslininkai, vadovaujami socialinės psichologės Mara Julius darė tyrinėjimus su 696 poromis ir rado, kad sveikiau yra poros, kurios laikosi „vidurinio kelio“: kai jos ginčijosi, jos nei neteko kontrolės pyktyje, nei nuslėpė pykčio jausmus. Pirmąkart 1971 ir 1972 m. tyrinėtojai žiūrėjo, kaip šie vyrai ir moterys reagavo į neužsitarnautą antpuolį. Po vienuolikos metų vėl tuos asmenis kontaktavę, rado, kad tie, kurie savo pyktį slėpdavo turėjo 2.1 didesnę galimybę numirti per šį laikotarpį negu tie, kurie savo jausmus išreikšdavo – saikingai. Statistikas vesdami, tyrinėtojai duomenis kontroliavo ir dėl kitų mirties rizikos pavojų, k.t., rūkymo, per didelio svorio ar širdies ligų.

dalyviai bus vaišunami skaniais lietuviškais valgiais. Veiks turtingas gėrimais gerai įrengtas baras. Be to, atsilankiusieji svečiai galės išmėginti savo laimę turtingose laimėjimuose. Šį pobūvį Altos valdyba rengia pirmą kartą. Ir maloniai prašo visus Altos bičiulius ir rėmėjus jame dalyvauti. Pobūvio dalyviai prisidės prie Altos išlaidų sumažinimo. Tuo būdu valdyba visas gautas aukas galės paskirti tiesioginiam Lietuvos laisvinimo darbu parenti.

Idomius pranešimus apie pavergtų tautų reikalus padarė M. Marcinkienė ir J. Bagdžius. Šiais metais Pavergtų tautų minėjimą organizavo ukrainiečiai. Iškilmes įvyko ukrainiečių bažnyčioje Chicago miesto centre. Be turiningo pamokslų bažnyčioje, ypač pačiame šventės minėjime vyravo patriotinės kalbos. Meninę programą atliko ukrainiečiai mėtininkai. Pavergtų tautų vadovybėje lietuviams atstovauja V. Šoliūnas, K. Oksas, M. Marcinkienė ir E. Jasiūnas. Ateinančiais metais Pavergtų tautų minėjime teks pirmininkauti lietuviams. Baigiant posėdį židininkas O. Kremeris pranešė, kad šiuo metu izde yra 2286,67 dol. Kitas posėdis numatomas kviesti rugsėjo 24 d.

lg. And.